

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Komparace daně z příjmu fyzických osob v České republice a ve Velké Británii
Bakalářská práce

2023

Sabina Čunková

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Sabina Čunková**
Osobní číslo: **E20552**
Studijní program: **B0488A050001 Hospodářská politika a veřejná správa**
Specializace: **Finanční správa**
Téma práce: **Komparace daně z příjmů fyzických osob v České republice a ve Velké Británii**
Zadávající katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Zásady pro vypracování

Cílem práce bude porovnání legislativní úpravy základu a konstrukce daně z příjmů fyzických osob. Následně na modelových příkladech provést komparaci daňového zatížení poplatníků mající příjmy ze závislé činnosti.

Osnova:

- Charakteristika daně z příjmů fyzických osob v České republice.
- Charakteristika daně z příjmů fyzických osob ve Velké Británii.
- Komparace zdanění poplatníků na modelových příkladech
- Formulace závěrů a doporučení.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

COMBS, Alan and Ricki TUTIN. Taxation: incorporating the 2021 Finance Act. 40th Revised edition. LONDON: Fiscal Publications, 2021. ISBN 9781906201616.
RINDOVÁ, Iva Ing. a Ing. Jana ROHLÍKOVÁ, Roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti za rok 2021. Praha: Anag, 2022. ISBN 978-80-7554-343-1.
VANČUROVÁ, Alena. Zdanění osobních příjmů. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. ISBN 978-80-7676-236-7.
VYCHOPEŇ, Jiří. Meritum Daň z příjmů 2022. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. ISBN 978-80-7676-356-2.
YARKER, John. The Telegraph Tax Guide 2022. 46th Revised edition. London: Kogan Page Ltd 2022. ISBN 9781398608313.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. František Sejkora, Ph.D.**
Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2023**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. Michaela Kotková Střiteská, Ph.D. v.r.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2022

Prohlašuji:

Práci s názvem Komparace daně z příjmu fyzických osob v České republice a ve Velké Británii jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne

Sabina Čunková v.r.

ANOTACE

Tato bakalářská práce je zaměřena na daňové zatížení osob v České republice a ve Velké Británii, mající příjmy ze závislé činnosti. Úvodní část je věnována popisu daňových systémů obou zemí, legislativní úpravy a konstrukčním prvkům, které jsou používány při zdanění příjmu fyzických osob. Součástí této práce je komparace a identifikace rozdílů ve dvou praktických příkladech při stanovení základu daně, jejich zdanění a odvodů a celkové čisté mzdy zaměstnance. Konečné srovnání je prováděno na základě efektivní sazby daně a efektivního zdanění.

KLÍČOVÁ SLOVA

Daňový systém, daň z příjmu fyzických osob, sazby daně, daňové zatížení, efektivní sazba, efektivní zdanění, Česká republika, Velká Británie.

TITLE

Comparison of personal income tax in the Czech Republic and Great Britain

ANNOTATION

This bachelor thesis is focused on the tax burden of persons in the Czech Republic and Great Britain, having income from dependent activities. The introductory part is devoted to the description of the tax systems of both countries, legislative regulations and construction elements that are used in the taxation of personal income. Part of this work is a comparison and identification of differences in two practical examples in determining the tax base, their taxation and levies and the total net salary of the employee. The final comparison is made on the basis of the effective tax rate and the effective taxation.

KEYWORDS

Tax system, personal income tax, tax rates, tax burden, effective rate, effective taxation, Czech Republic, Great Britain.

OBSAH

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK	8
SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK	9
ÚVOD	10
1 DAŇOVÝ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY	11
1.1 Pojem daň	11
1.2 Přímé daně	11
1.3 Nepřímé daně	12
1.4 Podíl daní ve státním rozpočtu	13
2 CHARAKTERISTIKA DANĚ Z PŘÍJMŮ OSOB V ČESKÉ REPUBLICE	15
2.1 KONSTRUKČNÍ PRVKY DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB	15
2.1.1 Daňové subjekty	16
2.1.2 Předmět daně z příjmu fyzických osob	17
2.1.3 Příjmy vyňaté z předmětu daně	17
2.1.4 Příjmy osvobozené od daně	18
2.1.5 Základ daně	19
2.1.6 Odpočty na dani	21
2.1.7 Sazby daně	22
2.1.8 Slevy na dani	22
2.2 PŘÍJMY ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI § 6 ZDP	24
2.2.1 Subjekty a příjmy	24
2.2.2 Nepeněžní příjmy	25
2.2.3 Zdanění	25
2.2.4 Měsíční uplatnění slev na dani	26
2.2.5 Uplatnění odpočtů	27
2.2.6 Sociální pojistné a veřejné zdravotní pojištění	27
2.2.7 Povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele	28
3 DAŇOVÝ SYSTÉM VE VELKÉ BRITÁNII	29
3.1 Přímé daně	29
3.2 Nepřímé daně	30
3.3 Podíl daní ve státním rozpočtu	31

4	CHARAKTERISTIKA DANĚ Z PŘÍJMŮ OSOB VE VELKÉ BRITÁNII	32
4.1	KONSTRUKČNÍ PRVKY DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB VE VELKÉ BRITÁNII.....	32
4.1.1	Daňové subjekty	33
4.1.2	Předmět daně z příjmu	34
4.1.3	Příjmy osvobozené od daně	34
4.1.4	Základ daně.....	35
4.1.5	Odpočty na dani – osobní příspěvky.....	36
4.1.6	Sazby daně	37
4.1.7	Slevy na dani.....	38
4.2	PŘÍJMY ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI VE VELKÉ BRITÁNII	39
4.2.1	Subjekty a příjmy	39
4.2.2	Nepeněžní příjmy.....	40
4.2.3	Zdanění	40
4.2.4	Měsíční uplatnění slev	41
4.2.5	Uplatnění odpočtů.....	41
4.2.6	Platby na národní pojištění (NIC).....	42
4.2.7	Povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele.....	42
5	PRAKTICKÁ ČÁST – KOMPARACE PŘÍJMU	43
5.1	Výpočet mzdy zaměstnance v České republice a ve Velké Británii – pan Rodinný .	44
5.1.1	V České republice	44
5.1.2	Ve Velké Británii	45
5.2	Výpočet mzdy zaměstnance v České republice a ve Velké Británii – pan Samota s nadprůměrným příjmem.....	47
5.2.1	V České republice	48
5.2.2	Ve Velké Británii	49
5.3	KOMPARACE PŘÍKLADŮ	50
5.3.1	Příklad 1 – pan Rodinný	50
5.3.2	Příklad 2 – pan Samota	53
	ZÁVĚR	57
	ZDROJE.....	59

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obrázek 1: Poměr příjmu daně FO ku HDP	14
Obrázek 2: Poměr příjmů daně FO ku HDP	31
Tabulka 1: Struktura přímých daní	12
Tabulka 2: Struktura nepřímých daní	13
Tabulka 3: Rozpočtová soustava 2022	14
Tabulka 4: Konstrukční prvky daně z příjmu FO	16
Tabulka 5: Typologie příjmů	20
Tabulka 6: Výdaje podnikatele procentem	20
Tabulka 7: Slevy na dani 2020, 2022 a 2023	23
Tabulka 8: Sazby pojistného	28
Tabulka 9: Struktura přímých daní ve Velké Británii	30
Tabulka 10: Struktura nepřímých daní ve Velké Británii	30
Tabulka 11: Konstrukční prvky daně FO ve Velké Británii	33
Tabulka 12: Sazby daně ve Velké Británii	37
Tabulka 13: Sleva na dani z práce 2023	39
Tabulka 14: Národní pojištění	42
Tabulka 15: Daňové řešení pana Rodinného v České republice	44
Tabulka 16: Postup výpočtu zálohy na daň pana Rodinného za měsíc leden 2023 v České republice	44
Tabulka 17: Daňová řešení pan Rodinného ve Velké Británii	45
Tabulka 18: Postup výpočtu zálohy na daň pana Rodinného za měsíc leden 2023 ve Velké Británii	46
Tabulka 19: Výpočet a výše slev pana Rodinného ve Velké Británii	47
Tabulka 20: Průměrné a nadprůměrné příjmy 2023	48
Tabulka 21: Postup výpočtu zálohy na daň pana Samotného za rok 2022 v České republice	48
Tabulka 22: Postup výpočtu zálohy na daň pana Samotného za rok 2022 ve Velké Británii	49
Tabulka 23: Pan Rodinný ve Velké Británii a v České republice, příklad 1	51
Tabulka 24: Shrnutí příkladu 1 - pan Rodinný	53
Tabulka 25: Pan Samota ve Velké Británii a v České republice, příklad 2	54
Tabulka 26: Shrnutí příkladu 2 - pan Samota	55

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

FO – fyzická osoba

DPFO – daň z příjmu fyzických osob

VZ – vyměřovací základ

ZD – základ daně

DPH – daň z přidané hodnoty

ZDP – zákon o dani z příjmu

ÚVOD

Daňové zatížení je jeden z faktorů, který má vliv nejen z pohledu makroekonomie na celkovou zaměstnanost, ochotu lidí pracovat a celkový ekonomický růst, ale také z pohledu mikroekonomie má také dopad na jedince. Vysoké daňové zatížení může mít dopad odlivu pracovní síly do zahraničí, to je jeden z důvodů výběru tohoto tématu, neboť odliv pracovní síly z České republiky do Velké Británie je častá.

Daňové systémy jsou v zemi Velké Británie a České republiky odlišné. V úvodní části je popsán teoretický základ pro pochopení struktury daňových systémů obou zemí. Práce obsahuje popis a porovnání legislativní úpravy, konstrukčních prvků daně z příjmů fyzických osob. Blíže je práce zaměřena na osoby, mající příjmy ze závislé činnosti, neboť se jedná o nejčastější druh příjmů domácností. Konstrukčními prvky se rozumí základ daně, daňové subjekty, předmět daně, odpočty, sazby daně a další, které jsou dále detailněji popsány pro příjmy ze závislé činnosti.

V prvním příkladu je počítáno se srovnatelnou výší hrubé mzdy a jiný složek mzdy včetně řešení daňové uznatelnosti. V druhém příkladu je počítáno s nadprůměrným příjmem v rozdílné výši dle průměrné mzdy roku 2023 v obou zemích. Modelové příklady zahrnují výpočet daně, odvodů na pojistném, čisté mzdy, včetně odvodů a zatížení zaměstnavatele za zaměstnance. V závěru jsou oba příklady komparovány ve způsobu výpočtu. Samostatná sazba daně neodpovídá skutečnému zatížení osob, proto hlavním cílem této práce je zjištění skutečného zatížení zaměstnanců.

Pro zjištění skutečného zatížení je použita komparace pomocí efektivní sazby daně a efektivnímu zdanění na dvou modelových příkladech. Tyto ukazatelé zobrazují skutečné odvody a dopady na čistou mzdu zaměstnanců. Efektivní sazba daně je počítána jako poměr mezi vypočtenou daní a hrubou mzdou. Tento ukazatel zobrazuje, kolik procent ze svého hrubého příjmu zaměstnanec odvede na daních. Efektivní zdanění je počítáno jako poměr mezi vypočtenou daní se zahrnutím pojistného a hrubou mzdou, tímto je vypočítáno, kolik procent celkem odvede zaměstnanec státu ze své hrubé mzdy.

Oba příklady jsou přepočítány dle průměrného kurzu v květnu 2023, 27 Kč/£. Jako zdroje jsou využívány především daňové publikace v České republice, internetové stránky vlády ve Velké Británii, ale také dva knižní zdroje dovezené přímo z Velké Británie.

1 DAŇOVÝ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY

Daňový systém České republiky je podobný mnoha vyspělým zemím, dělí se na daně přímé a na daně nepřímé, představuje souhrn daní, které jsou vybírány za určitý čas v České republice. Každou konkrétní daň upravuje hmotněprávní zákon. Procesním předpisem pro správu všech těchto daní je zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. Celou soustavu orgánů finanční správy tvoří Generální finanční ředitelství, odvolací finanční ředitelství a finanční úřady, všechny tyto orgány jsou podřízené Ministerstvu financí ČR (Kompetence a činnosti FS, 2015).

Daňovou soustavu v České republice tvoří v přímých daních zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, který upravuje daň z příjmu fyzických, ale i právnických osob. Daně majetkového typu upravuje zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí a zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční. Daň z hazardních her upravuje zákon č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her.

Nepřímé daně se dělí na selektivní daně a universální daň. Předmětem univerzální daně je daň z přidané hodnoty neboli DPH, kterou upravuje zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Selektivními daněmi rozumíme spotřební daně a energetické daně. Tyto daně upravují hmotněprávní zákony, zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních. Spotřební daně podle tohoto zákona jsou daň z lihu, daň z minerálních olejů, daň z piva, daň z vína a meziproductů, daň z tabákových výrobků, daň ze surového tabáku a daň ze zahřívání tabákových výrobků. Energetické daně upravuje zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů. Podle tohoto zákona je to daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z pevných paliv a daň z elektřiny.

1.1 Pojem daň

Daní rozumíme jako předem stanovenou částku, zákonem povinnou, která je na principu nenávratnosti, nonekvivalence, která se odčerpává od subjektů z jejich nominálních důchodů. Placení daní probíhá buď jednorázově při uskutečnění činnosti např. nákup zboží a zaplacení včetně DPH, nebo pravidelnou platbou důchodovou daní. Daň slouží jako transfer finančních prostředků od subjektů soukromého sektoru, do sektoru veřejného (Široký, 2008, str. 9).

1.2 Přímé daně

Jak už název samotné skupiny daní napovídá, jsou to daně, které se přímo vztahují na fyzické či právnické osoby, které mají nějaký příjem. Poplatníkem této daně je vždy daňový subjekt, tedy konkrétní osoba, právnická či fyzická. Je přesně dáno, kdo je povinen daň uhradit a má daňovou povinnost. V případě právnických osob právnická osoba, v případě zaměstnaneckého

poměru zaměstnavatel za zaměstnance, který daň odvádí z jeho výplaty (Co je přímá daň?, 2022).

Přímé daně se dělí na důchodové tj., daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmu právnických osob, dále daně majetkové, které zahrnují daň silniční a daň z nemovitých věcí, která se ještě dělí na daň z pozemků a daň ze staveb. V tabulce 1 je vyznačena hierarchie přímých daní.

Tabulka 1: Struktura přímých daní

PŘÍMÉ DANĚ	
DŮCHODOVÉ	MAJETKOVÉ
Daň z příjmu fyzických osob	Daň silniční
Daň z příjmu právnických osob	Daň z nemovitosti (daň ze staveb, daň z pozemků)

Zdroj: vlastní zpracování dle (Vančurová, 2018)

1.3 Nepřímé daně

Nepřímé daně jsou charakteristické svou rozdílností oproti přímým daním. Jak uvádí Široký (2008, s. 212) způsob zdaňování služeb a zboží je uplatňován vůči subjektům, jejichž příjmy a důchody jsou rozdílné mnohdy i společenské postavení. Pro nízkopříjmové rodiny může působit regresivně, kdy rodiny veškeré své příjmy vynaloží větší úsilí pro zaplacení zboží a služeb zatíženou touto daní.

Moneta (c2022) označuje tuto daň, jako daň ze spotřeby, kde lze jasně určit, kdo bude jejím plátcem a poplatníkem. Poplatník daně je vždy kupující zboží či služby, naproti tomu plátce je prodávající, u kterého se služba či zboží kupuje.

Jak je uvedeno viz odstavec 1, nepřímé daně se dělí na daň univerzální (DPH) a daně selektivní. Konkrétní rozdělení nepřímých daní ukazuje tabulka 2.

Tabulka 2: Struktura nepřímých daní

NEPŘÍMÉ DANĚ		
	SELEKTIVNÍ	UNIVERSÁLNÍ
Spotřební daně	Daň z lihu	Daň z přidané hodnoty (DPH)
	Daň z minerálních olejů	
	Daň z tabákových výrobků	
	Daň z piva	
	Daň z vína a meziprojektu	
Energetické daně	Daň ze zemního plynu	
	Daň z pevných paliv	
	Daň z elektřiny	

Zdroj: vlastní zpracování dle (Vančurová, 2018)

1.4 Podíl daní ve státním rozpočtu

Daňové příjmy do státního rozpočtu se získávají výběrem daní prostřednictvím vlády směrem od subjektů soukromého sektoru, do sektoru veřejného prostřednictvím daní z příjmu a zisků právnických osob, daně z příjmu fyzických osob, daně vybírané prostřednictvím plateb za služby a zboží, daní z vlastnických nemovitosti (z pozemků a staveb), daně silniční, daně z minerálních olejů a ostatních daní.

Každá daň má při výběru své rozpočtové určení. Zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení některých daní uzemním samostatným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů, určuje a stanovuje, do kterého rozpočtu vybíraná daň nebo její část plyne.

Existují tři složky, do kterých mohou tyto příjmy plynout:

- Státní rozpočet
- Rozpočet krajů
- Rozpočet obcí

Následující tabulka 3 zobrazuje, konkrétní rozdělení mezi rozpočty:

Tabulka 3: Rozpočtová soustava 2022

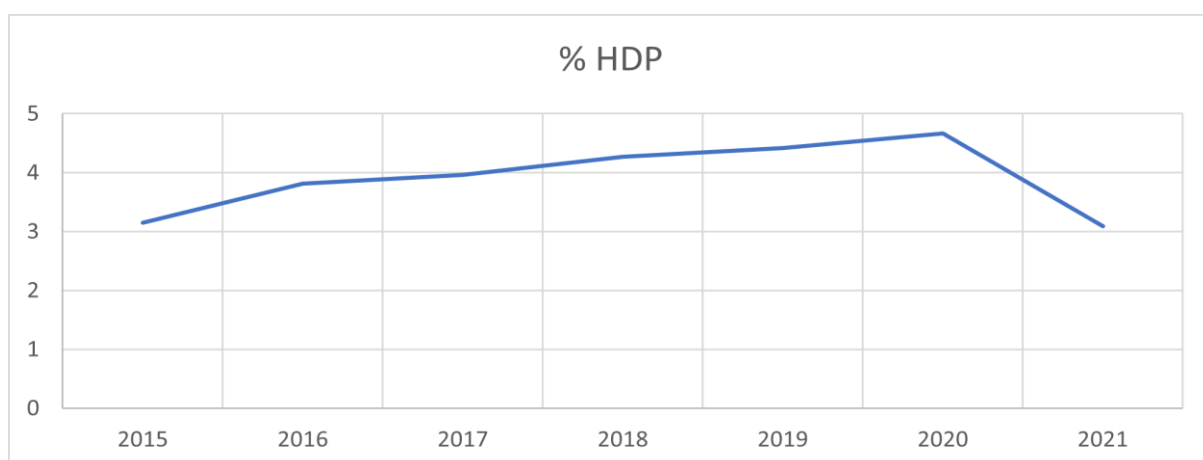
	Státní rozpočet	Rozpočet krajů	Rozpočet obcí
Daň z příjmu fyzických osob (ze závislé činnosti)	62,88 %	9,78 %	25,84 % +1,5 %
Daň z příjmu fyzických osob (samostatné činnosti)	64,38 %	9,78 %	25,84 %
Daň z příjmu právnických osob	64,38 %	9,78 %	25,84 %
Daň z příjmu právnických osob (obce a kraje)		100 % kraje	100% obce
DPH	64,38 %	9,78 %	25,84 %
Daň z nemovitých věcí			100 %

Zdroj: vlastní zpracování dle (Rozpočtové určení daní, 2022)

Jak můžeme vidět v tabulce 3, největší podíl vybíraných daní a jejich části plynou do státního rozpočtu jako daňového příjmu, s 64,38 % daň z příjmu fyzických osob, právnických osob a DPH, podle dělení, do kterého rozpočtu plynou, se jedná o daně sdílené nikoliv výlučné.

OECD (2022) uvádí jedno z měřítek míry do jaké vláda kontroluje zdroje ekonomiky, podíl produkce země, tedy celkové daňové příjmy, které vybírá vláda, vyjádřené v procentech HDP. Procentní podíl vybrané daně z příjmu fyzických osob proti HDP je od roku 2015 takto:

Obrázek 1: Poměr příjmu daně FO ku HDP

Zdroj: vlastní zpracování dle (Tax revenue (indicator), 2022)

2 CHARAKTERISTIKA DANĚ Z PŘÍJMŮ OSOB V ČESKÉ REPUBLICĚ

Obecně důchodem není pouze peněžní příjem při stanovení základu daně. Z hlediska zdanění proto důchod je jakýkoliv příjem peněžní i nepeněžní dosažený i směnou, bez ohledu na to, z jakého zdroje plyne.

Ve své knize Vančurová (2017, s. 28) popisuje požadavky kladené na dobrou důchodovou daň, která je z hlediska vyspělých ekonomik a cílech daňové politiky kladená takto:

- Daň by měla zajišťovat dostatečný a stabilní výnos,
- být flexibilní a srozumitelná, jednoduchá, transparentní,
- právně perfektní, flexibilní a efektivní.

Daň z příjmů fyzických osob je typicky osobní daní, která není převoditelná ani na věc, ani na jinou osobu. Podstatou této daně je, aby byla každému poplatníkovi stanovena dle jeho platebních možností a přiměřená vzhledem sociálnímu postavení jednotlivce (Vančurová, 2017, s. 28).

Daň z příjmů fyzických osob upravuje Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Tento zákon se skládá ze sedmi částí, pro účely této práce se použije část první – daň z příjmu fyzických osob § 2–16 §.

2.1 KONSTRUKČNÍ PRVKY DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB

Každý prvek, daň či poplatek, bývá vymezen dle jednotlivých konstrukčních prvků. Konstrukční prvky se nejčastěji dělí na základní a ostatní prvky.

Základní konstrukční prvky odkazují na hlavní a důležité prvky, které vyjadřují daň daní. Mezi základní konstrukční prvky patří subjekt, či poplatník, předmět daně, základ daně, sazba daně a zdaňovací období.

Ostatní prvky daně zahrnují osvobození od daně, minimální a maximální základ, odpočitatelné položky, slevy na dani (Ministerstvo financí. Studijní text ke zvláštní části úřednické zkoušky pro obor státní služby, 2022). Následující tabulka 4 vyjadřuje postup při konstrukci a výpočtu daně.

Tabulka 4: Konstrukční prvky daně z příjmu FO

DAŇ Z PŘÍJMU FYZICKÝCH OSOB
Předmět daně, který nezahrnuje příjmy vyňaté
– Osvobozené příjmy
– Výdaje daňově uznatelné
= základ daně
– Odčitatelné položky
x SAZBA DANĚ - 15 % do částky 1 935 552 Kč (2023)
+ 23 % progresivní daň z částky nad 1 935 552 Kč (2023)
– Slevy na dani
= DAŇ

Zdroj: vlastní zpracování dle (Vančurová, 2017)

2.1.1 Daňové subjekty

Daňovými subjekty jsou fyzické osoby, poplatníci z jejichž důchodů se daň odvádí. Naproti tomu jsou plátcí daně, kteří jsou povinni srazit z příjmu poplatníka daň a odvést ji příslušnému finančnímu úřadu (tento typ je charakteristická ve vztahu zaměstnanec – zaměstnavatel). Historicky z hlediska zdanění, jedinec jako zdanitelná jednotka má svou tradici již od doby Rakouska-Uherska (Vančurová, 2017, s. 67).

Poplatníci mohou být daňovými rezidenty České republiky, tak daňovými nerezidenty.

Podle § 2 odst. 2 ZDP jsou poplatníci **daňovými rezidenty** České republiky, jestliže mají na tomto území bydliště, nebo se zde zdržují, a jejich daňová povinnost v České republice je neomezená. Patří sem příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky, ale také příjmy ze zdrojů ze zahraničí.

Podle § 2 odst. 3 ZDP jsou **daňovými nerezidenty** poplatníci, kteří se zde obvykle nezdržují, nemají zde bydliště, nebo to o nich stanovují mezinárodní smlouvy, jejich daňová povinnost se ukládá pouze na zdroje z území České republiky.

2.1.2 Předmět daně z příjmu fyzických osob

Základní zásady při konstrukci základu daně probíhají vývojem řadu let, ke kterým přibyla všeobecnost. Všeobecnost je myšlena nejen vůči vztahu k subjektu, ale i k objektu, předmětu zdanění. Všechny druhy příjmu mají podléhat pouze jedné dani. Další zásada je univerzálnost, kdy disponibilní důchod po odečtení nutných výdajů, je srovnatelný bez ohledu na jeho zdroj. (Vančurová, 2017, s. 83)

Podle Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, jsou předmětem daně:

- Příjmy ze závislé činnosti (§ 6 ZDP)
- Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP)
- Příjmy z kapitálového majetku (§ 8 ZDP)
- Příjmy z nájmu (§ 9 ZDP)
- Ostatní příjmy (§10 ZDP)

Zatímco určení hodnoty a vyčíslení peněžního příjmu, je evidováno a dáno hodnotou finančních prostředků, u nepeněžních příjmů je nutné jejich hodnotu ocenit. K tomuto ocenění v České republice slouží zákon o oceňování (Vychopeň, 2021, s. 2).

Při konstrukci základu daně je nutné stanovit jednotku základu daně, u důchodů je přirozená jednotka peněžní, v korunách českých.

2.1.3 Příjmy vyňaté z předmětu daně

Vymezení předmětu daně a jednotlivé definování příjmů jsou dále vymezeny i příjmy vyňaté. Jsou to příjmy, které se pro účely zdanění jako příjem nepovažují, s tím souvisí, že poplatník na tyto příjmy nemůže uplatnit odpočty a další zvýhodnění (Vančurová, 2017, s. 87).

Podle § 3 odst. 4 zákona o daních z příjmu, jsou za vyňaté příjmy považovány:

- Příjmy z vydání věci v rámci restituce a soudní, či mimosoudní náhrady například akcie a podílové listy
- Přijaté úvěry a zápůjčky
- Příjmy z vypořádání společného jmění manželů po skončení manželství
- Příjem osoby pracující jako například jako au-pair, pokud jsou příjmy na stravu a ubytování
- Příjem z vypořádání z podílového či spoluvlastnického podílu
- Částku uhrazené zdravotné pojišťovnou při překročení poplatků a doplatků a léčiva

- Příjem z titulu odškodnění přiznaného trestním mezinárodním soudem, či tribunálem

Dalšími vyňatými, které nejsou předmětem daně pro osoby s příjmy pouze ze závislé činnosti jsou podle § 6 ZDP: náhrady cestovních výdajů (dopravné a stravné dle zákona – pracovní cesty), ochranné osobní pracovní pomůcky a oblečení pro výkon zaměstnání. Poskytnutí ochranných nápojů při klimatických podmínkách, které stanovuje nařízení vlády č. 361/ Sb.

2.1.4 Příjmy osvobozené od daně

Jelikož je osvobození od daně nesmírně rozsáhlé, pro účely této práce se zaměřím pouze na typy osvobození. Osvobození se týká jak úplatných příjmu, tak i bezúplatných příjmů.

Můžou to být příjmy které nejsou předmětem daně, nebo předmětem daně jsou, ale jsou od daně osvobozeny. U některých plnění platí pouze po překročení limitu zdanění (Rindová, 2022, s. 46).

V některých případech je možné osvobození uplatnit pouze u jednoho druhu příjmu, například u dílčího základu daně pro závislou činnost, či ostatní příjmy (Vančurová, 2017, s. 89).

OSVOBOZENÍ ÚPLATNÝCH PŘÍJMŮ

- Nejčastěji uplatňovaný osvobozený příjem u prodeje nemovitých věcí, podmínkou tohoto prodeje je, že prodávající měl bydliště v prodávané nemovitosti trvalé bydliště alespoň po dobu dvou let, v jiných případech zde musí být od doby nabytí do prodeje nemovitosti dodržena lhůta deset let pro účely osvobození. Jedná se o prodej rodinného domu, bytu, či pozemku vyjma nebytových prostor garáž, sklep, komory,
- Příjmy z prodeje movitých věcí jsou pro fyzické osoby osvobozeny převážně všechny příjmy. Výjimku tvoří podle § 4 odst. 1 písm. c) ZDP, prodej cenných papírů, prodej motorových vozidel, letadel a lodí, podmínkou je vlastnictví více než jeden rok, movité věci zahrnuté do obchodního majetku,
- Přijaté náhrady z pojištění majetku, plnění z pojištění odpovědnosti, z cestovního pojištění, ať už se jedná o majetkovou či nemajetkovou újmu
- Příjmy z cen veřejné soutěže, reklamní soutěže či sportovní soutěže, které nepřevýší hodnotu 10 000 Kč,
- Příjmy jsou také osvobozené, jestliže jsou příjmy získány ve formě nemocenského pojištění, nebo dávky, důchodového pojištění dle zákona, který upravuje důchodové pojištění, podpory v nezaměstnanosti, sociální zabezpečení. Důchody a penze,

pravidelně vypláceny, jsou od daně osvobozeny, pokud úhrn nepřesáhne 36násobek minimální mzdy,

- Výživné, dávky pro osoby se zdravotním postižením (Vychopeň, 2021, s. 9-15).

OSVOBOZENÍ BEZÚPLATNÝCH PŘÍJMŮ

Obecné bezúplatné příjmy jsou popsány v § 4 ZDP, nejčastější jsou:

- Příjmy z darování a dědění
- Příjmy na vzdělání, léčení sociální služby a pomůcky pro zdravotně postižené
- Příjem fyzické osoby, která provozuje zařízení pro opuštěná zvířata, použije pro provoz tohoto zařízení

Pro zaměstnance platí, že osvobozený příjem nevstupuje do vyměřovacího základu pro sociální a zdravotního pojištění, které hradí jak zaměstnanec, tak zaměstnavatel (Vychopeň, 2021, s. 86). Nejčastější typy osvobozených příjmů u zaměstnanců podle § 6 odst. 9 ZDP jsou:

- Odborný rozvoj a vzdělání (školení, kvalifikace, zaučení)
- Stravování zaměstnanců (hodnota stravování na pracovišti, nebo zajištěno jiným subjektem)
- Příspěvky na penzijní spoření a životní pojištění pro zaměstnance. (na jeden maximálně 50 000Kč)

2.1.5 Základ daně

Vančurová (2017, s. 93) ve své knize uvádí základní kroky, které je potřeba učinit k vymezení základu daně:

- Vymezit předmět
- Definovat osvobozené příjmy či vyňaté, které se do základu daně nezahrnují
- Stanovit pravidla pro oceňování
- Stanovit výdaje o které je možno snížit příjmy
- Rozčlenit příjmy dle pravidel a způsobu výběru daně.

V České republice pro stanovení jednoho základu daně je třeba vycházet a určit rozčleněné příjmy dle pravidel, základ daně se skládá z pěti hlavních druhů dílčích základů daně § 6 – §10 ZDP.

Základní typologii příjmu ukazuje následující tabulka 5:

Tabulka 5: Typologie příjmů

PŘÍJMY FYZICKÉ OSOBY (JEDNOTLIVCE)				
Z ČINNOSTI		Z NAKLÁDÁNÍ S MAJETKEM		SOCIÁLNÍ PŘÍJMY
ZÁVISLÉ (hrubá mzda)	SAMOSTATNÉ Příjem z podnikání (OSVČ)	BĚŽNÉ Vklady, úroky, dividendy, nájmy	KAPITÁLOVÉ Prodej a převod majetku	

Zdroj: vlastní zpracování dle (Vančurová, 2017)

Ostatní příjmy dle § 10 ZDP, se jedná o příjmy příležitostné, z příležitostných činností, z příležitostného pronájmu.

Dílčí základy jsou zdaňované příjmy, které se mohou snížit o výdaje za účelem nezbytně nutného úsilí pro získání těchto příjmů. Základem daně z příjmu je souhrn základu dílčích (Vychopeň, 2021, s. 34).

- SAMOSTATNÁ ČINNOST = PŘÍJMY – VÝDAJE, na dosažení udržení a zajištění příjmu. Od roku 2005 si podnikatel může zvolit, zda chce vést daňovou evidenci, či účetnictví a výdaje prokazuje ve skutečné výši, nebo uplatňovat výdaje paušálem. Obecně uplatnění paušálem lze, pokud příjmy podnikatele nepřevýší částku dvou milionů za kalendářní rok (Paušální výdaje, c1997–2022). Při uplatnění výdajů procentem z příjmů, je bráno, že má podnikatel zahrnuto veškeré výdaje v souvislosti s tímto podnikáním, nemůže si tedy odečíst žádné jiné výdaje (Vychopeň, 2021, s. 63). Pro přehlednost zobrazuje následující tabulka 6, procento uplatněných výdajů, vzhledem druhu podnikání.:

Tabulka 6: Výdaje podnikatele procentem

PROCENTO	ČINNOST	KRITÉRIUM
80 %	Zemědělská, lesní, vodní hospodářství – obecně řemeslná činnost	Nejvýše do částky 1 600 000Kč
60 %	Ostatní živnosti, volné – zprostředkovatelé, účetní, lektor	Nejvýše do částky 1 200 000Kč

40 %	Svobodná oprávnění podle předpisu – lékaři, pojišťovací zprostředkovatelé	Nejvýše do částky 800 000Kč
30 %	Z příjmu z nájmu v obchodním majetku – movité věci, nemovité věci	Nejvýše do částky 600 000Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle (Paušální výdaje, c1997–2022)

Výhoda paušálních výdajů je jejich jednoduchost a téměř žádné administrativní zatížení podnikatele. Podnikatel nemusí evidovat účtenky, faktury, odpisy majetku, ani mzdy zaměstnanců.

- **OSTATNÍ PŘÍJMY** = PŘÍJMY – VÝDAJE, výdaje na dosažení příjmů, maximálně do výše těchto příjmů,
- **KAPITÁLOVÝ MAJETEK** = PŘÍJMY, nelze odečíst žádné výdaje,
- **ZÁVISLÁ ČINNOST** = PŘÍJMY (HRUBÁ MZDA), nelze odečíst žádné výdaje (Vančurová, 2017, s. 193).

2.1.6 Odpočty na dani

Odpočty na dani neboli nezdanitelná část základu daně z příjmu si může fyzická uplatnit za každý kalendářní rok. Daňový základ lze snížit pouze při splnění zákonných podmínek. Podle § 15 ZDP lze snížit daňový základ následovně:

- Poskytnutí bezúplatných darů, darem se rozumí i bezúplatné dárcovství krve, odečet za základu daně je 3 000 Kč za jeden odběr krve (Rindová, 2022, s. 130)
- Úroky z úvěrů na bytové potřeby (ze stavebního spoření, hypotečního úvěr)
- Pojistné na spoření na penzi, na soukromé životní pojištění,
- Příspěvky uhrazené odborovému svazu a úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání,
- Daňová ztráta,
- Odpočet na výzkum a vývoj,
- Výdaje na odborné vzdělávání

Odpočty lze uplatnit v rámci daňového přiznání fyzických osob, která podává fyzická osoba samostatně, nebo za pomoci daňového poradce. Další variantou při ročním zúčtování daně ze závislé činnosti u zaměstnanců, pokud o to zaměstnavatele požádá. Všechny nezdanitelné částky je potřeba doložit a prokázat pro potřeby správce daně (Vychopeň, 2021, s. 277).

Pomocí odpočtů ze základu daně jsou naplněné funkce stimulační a také redistribuční. Zavedeny byly obecně dva druhy odpočtů ze základů daně. (Vančurová, 2017, s. 299).

Standartní odpočty, které nejsou vázány na uskutečnění výdajů neboli stanovené pevnou částkou či procentem, určené pro určitou skupinu poplatníků, pokud splní předem stanovené podmínky (Vančurová, 2020, s. 300).

Nestandartní odpočty, prokazatelné výdaje přesně stanoveného druhu, výdaje na osobní spotřebu. Působí proti progresivitě daně, což není příliš žádoucí, proto bylo zavedeno limitování těchto odpočtů. (Vančurová, 2020, s. 302).

2.1.7 Sazby daně

Sazba daně je nejdůležitější konstrukční prvek a nástrojem, který je nejčastěji používán pro mezinárodní srovnávání (Vančurová, 2017, s. 322)

V roce 2021 byla zrušena takzvaná solidární daň kdy poplatníci s vyššími příjmy odváděli státu vyšší daň. Nově byla zavedena daň progresivní. Ustanovení v § 16 ZDP jsou definovány sazby daně a způsob výpočtu daně u fyzických osob, aktuální sazba daně je lineární sazba 15 % nebo progresivní sazba daně 23 %, uplatnění závisí na výši základu daně poplatníka.

Sazba daně 15 % se týká poplatníků jejichž příjmy nepřesáhly částku 48násobku průměrné mzdy pro rok 2022 činí průměrná mzda 38 911 Kč. Roční příjmy nepřesáhnou částku 1 867 728 Kč (Pokorná, 2022). Průměrná mzda pro rok 2023 činí 40 324 Kč, rozhodující roční příjmy pro rok 2023 jsou 1 935 552 Kč.

Sazba daně 23 % platí pro poplatníky, jestliže přesáhnou částku 48násobku průměrné mzdy, nicméně sazba se týká překročení této částky. Tato progresivní daň se týká všech druhů dílčích příjmu, do limitu se započítávají příjmy i příjmy z kapitálového příjmu, příjmu z pronájmu i ostatní příjmy (Pokorná, 2022).

Pokud tedy poplatník měl za rok 2022 příjmy 2 000 000 Kč, daň 15 % se bude týkat částky 1 867 728 Kč, daň 23 % se bude týkat rozdílu tedy částky 132 272 Kč.

2.1.8 Slevy na dani

Po vypočtení daně ze základu daně příslušnou sazbou si může poplatník snížit tuto daň prostřednictvím slev na dani. Dělení slev je stejné jako u odpočtů daně, avšak mají jiné působení. Absolutní slevy vyjadřují pevnou částku, o kterou si poplatník může daň snížit, a ví

kolik ušetří. Nestandardní slevy se obecně v daňových systémech nevyskytuje, v České republice byla v roce 2015 zavedena nestandardní sleva na umístění dítěte neboli školkovné.

Standardní slevy jsou dále děleny na sociální slevy pro fyzické osoby, které jsou vázány na zákonem stanovené podmínky. Cíl těchto zavedených slev v daňovém systému přispívá k redistribuci důchodů a zohlednění sociální postavení nejen poplatníka, ale i jeho celé domácnosti (Vančurová, 2017, s. 327-330).

Nárok na uplatnění slev podle § 35 ZDP má poplatník, pokud při nástupu do zaměstnání podepíše prohlášení poplatníka pro slevu na daně, a doloží příslušné dokumenty pro uplatnění slev. Základní sleva je sleva na poplatníka. Prohlášení podepisuje zaměstnanec při nástupu nejpozději do třiceti dnů od nástupu do zaměstnání, opakovaně poplatník podepisuje každý rok, nejpozději do patnáctého února následujícího zdaňovacího období. Podmínka pro poplatníka je podepsání prohlášení u jednoho zaměstnavatele, nelze podepsat souběžně u více zaměstnavatelů (Vybíhal, 2020, s. 305).

Přehled sociálních slev pro rok 2022 a nové pro rok 2023 zobrazuje následující tabulka podle § 35 ZDP, částky uvedené za zdaňovaný rok:

Tabulka 7: Slevy na dani 2020, 2022 a 2023

SLEVY NA DANI	ČÁSTKA		
	2020	2022	2023
Základní - na poplatníka	24 840 Kč	30 840 Kč	30 840 Kč
Sleva na manžela/ku	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
Pro držitele ZTP/P	16 140 Kč	16 140 Kč	16 140 Kč
Na invaliditu I a II. stupně	2 520 Kč	2 520 Kč	2 520 Kč
Na invaliditu III. stupně	5 040 Kč	5 040 Kč	5 040 Kč
Sleva na studenta	4 020 Kč	4 020 Kč	4 020 Kč
Sleva na jedno dítě	15 204 Kč	15 204 Kč	15 204 Kč
Sleva nadruhé dítě	19 404 Kč	22 320 Kč	22 320 Kč
Sleva na třetí dítě	24 404 Kč	27 840 Kč	27 840 Kč
Sleva za zastavenou exekuci	nebyla	450 Kč	450 Kč
Sleva za umístění dítěte	14 600 Kč	16 200 Kč	17 300 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle (Zákon č. 586/1992 Sb.)

Jak můžeme vidět v tabulce, slevy a jejich výše se pro rok 2023 nezměnili, změna proběhla pouze u výše slevy za umístění dítěte a to z 16 200 Kč ročně, na částku 17 300Kč ročně, tedy meziroční navýšení o 1 100 Kč, ostatní slevy zůstaly ve stejné výši za rok.

PODMÍNKY PRO UPLATNĚNÍ SLEV

Slevy na daně jsou podmíněné potvrzením a zákonem stanovených podmínek, výjimku tvoří takzvaná sleva na poplatníka, kdy se ničím tato sleva nedokládá, pouze poplatník podepíše prohlášení. Nárok na slevu poplatníka má daňový rezident vždy. Osoba samostatně výdělečně činná uplatňuje až při podání daňového přiznání (Vybíhal, 2020, s. 305).

Podmínky ostatních slev na dani:

- Sleva pro držitele ZTP/P – dokladem z Úřadu práce, či průkazem ZTP/P, trvale (Rindová, 2022, s. 142)
- Sleva na manželku/la – uplatnění jednou ročně, příjmy manželky/la nesmí přesáhnout 68 000 Kč ročně. Podepisuje se čestné prohlášení,
- Slevy na invaliditu – doklad o uznání z České správy sociálního zabezpečení,
- Sleva na studenta – doklad ze školy, potvrzení o studiu, do 26 let věku, platí na období, které bylo vydáno (Rindová, 2022, s. 142).
- Sleva na dítě – uplatnění měsíčně, nebo jednou ročně. Dokládá se rodný list, a prohlášení druhého rodiče, že slevu neuplatňuje,
- Sleva za zastavení exekuce – uplatnění jednou ročně, doklad o zastavení exekuce,
- Sleva za umístění dítěte – uplatnění jednou ročně, doklad ze školky, potvrzení. (Hájková, c1997–2022)

2.2 PŘÍJMY ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI § 6 ZDP

2.2.1 Subjekty a příjmy

Tyto příjmy se považují za příjmy, které vznikají ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního vztahu, jsou to odměny, plnění a ostatní funkční požitky.

V pracovněprávním vztahu se označuje fyzická osoba s příjmy ze závislé činnosti jako zaměstnanec a plátce daně, osoba, která je povinna za zaměstnance odvádět vyměřenou daň a další odvody, je označena jako zaměstnavatel.

Ze služebních vztahů jsou to např. vojáci celníci, policisté, či jiní státní zaměstnanci. Z členských vztahů také členové družstev (Vančurová, 2017, s.116)

Příjemci příjmu ze závislé činnosti podle Zákona 586/1992 Sb., o daních z příjmu mohou dále být:

- Společníci společností s ručením omezeným a komanditisté komanditních společností
- Členové orgánu právnické osoby
- Odměna likvidátora

Viz § 6 odst.1 písm. a) zákona o daních příjmů:

„příjem ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru, v nichž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu je povinen dbát příkazů plátce“

Základem daně jsou příjmy podle § 6 ZDP, které nejsou vyňaty ani od daně osvobozeny (Vychopeň, 2021, s. 77).

Představitelem příjmů ze závislé činnosti jsou mzdy a platy. Jedná se o nejčastější druh příjmů domácností, jak uvádí ve své knize Vančurová (2017), podíl dílčího základu daně ze závislé činnosti činí zhruba 88 % všech základů daně z příjmu fyzických osob. Je to tedy nejčastější druh příjmů domácností.

2.2.2 Nepeněžní příjmy

Zaměstnanec může dostávat od zaměstnavatele i jinou formu plnění tzv. nepeněžní příjmy v jeho prospěch, tyto příjmy mohou být jednorázové či opakované. Mezi nejčastější formu nepeněžních příjmů patří poskytnutí motorového vozidla bezplatně pro soukromé i služební účely. Tento příjem se zahrnuje zaměstnanci do vyměřovacího základu ve výši jednoho procenta za každý započtený měsíc použití, procento se vypočítá z pořizovací ceny vozidla včetně DPH (Vychopeň, 2021, s. 75).

2.2.3 Zdanění

Příjmy ze závislé činnosti jsou nejvíce daňově zatíženy oproti jiným dílčím základům daně. Daňové subjekty si nemohou odečíst žádné výdaje. Daně a pojistné jsou v tomto případě odváděny plátcem, zaměstnavatelem. Zaměstnanci z příjmu je sražena daň ve výši 15 %, ale také pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na sociální politiku a veřejné zdravotní pojištění (Vančurová, 2017, s. 155).

Zaměstnavatel odvádí zaměstnanci zálohovou daň, případně srážkovou daň. Srážková daň platí pro pracovní poměr na dohodu o provedení práce, jehož podmínkou je nepřesánout 10 000 Kč za měsíc a rovněž práce malého rozsahu do částky 4 000 Kč. Zaměstnavatel je povinen tuto daň

odvést správci daně do 20. dne následujícího měsíce příslušnému správci daně (Ministerstvo financí. Studijní text ke zvláštní části úřednické zkoušky pro obor státní služby, 2022).

V roce 2021 byla zrušena takzvaná superhrubá mzda, kdy se hrubá mzda vynásobila třicetičtyřmi procenty a poté se vypočítala daň sazbou 15 % pro výpočet daně. Od roku 2021 se daň z příjmu počítá pouze z hrubé mzdy sazbou 15 % (Zrušení superhrubé mzdy, 2023).

VÝPOČET MĚSÍČNÍ ZÁLOHY

Pro výpočet zálohy na daň ze závislé činnosti, je základem daně celková výše příjmu od zaměstnavatele (hrubá mzda) zúčtovaná v kalendářním měsíci, kde nejsou zahrnuty příjmy osvobozené a vyňaté. Lineární sazba činí 15 % pro základ do 4násobku průměrné mzdy, pro rok 2023 činí 161 296 Kč. Progresivní sazba 23 % pro část základu převyšující 4násobek průměrné mzdy 161 296 Kč. Základ daně nad 100 Kč se dále zaokrouhluje na celé stovky Kč nahoru. (Rindová, 2022, s. 82)

Záloha na daň v praxi: 15 % ze částky do 161 296 + 23 % z částky nad 161 296 Kč.

Poplatníkovi s podepsaným Prohlášením k dani se v průběhu roku snižuje vypočtená daň o základní slevu na poplatníka (2 570 Kč), případně je dále uplatněno daňové zvýhodnění na děti.

2.2.4 Měsíční uplatnění slev na dani

Zaměstnanec při nástupu do zaměstnání má právo podepsat Prohlášení k dani a také do 30 dnů donést veškeré doklady, či průkazy, které jsou nezbytné pro výpočet záloh na dani. Na každý rok se poté Prohlášení k dani podepisuje nejpozději 15.2. opakovaně.

Kromě slevy na poplatníka, která není typickou slevou, jelikož je umožněna všem poplatníkům, ostatní slevy na dani, včetně zvýhodnění na děti je sleva vázána na podmínkách v zákoně o daních z příjmů. Pro uplatňování slev měsíčně platí zásada tzv. stavu na počátku kalendářního měsíce, a nárok tedy vzniká, pokud byly splněny podmínky. Nejčastější výjimkou je daňové zvýhodnění na dítě v měsíci, kdy se narodilo, kdy platí že je sleva uplatněna v tomto měsíci, pokud zaměstnanec doloží rodný list do 30 dnů od narození dítěte (Rindová, 2022, s. 145).

Slevy které může uplatňovat měsíčně:

- Zvýhodnění na děti,
- Sleva na studium poplatník do 26 let věku.
- Sleva s průkazem ZTP/P, na počátku měsíce, sleva se projeví až následující měsíc,

- Sleva na invaliditu, sleva až následující měsíc po přiznání důchodu (Rindová, 2022, s. 148-149).

2.2.5 Uplatnění odpočtů

V rámci ročního zúčtování daně, celoročního zúčtování, zaměstnavatel může po předložení zaměstnancem podepsanou žádost, včetně dokladů či průkazů, do termínu 15.2., provést za zaměstnance roční zúčtování daně (Rindová, 2022, s. 149). Rovněž si zaměstnanec může vyžádat od zaměstnavatele potvrzení o zdanitelných příjmech a podat si daňové přiznání sám příslušnému správci daně.

Podle § 15 ZDP tyto doklady či průkazy musí pro roční zúčtování či daňovém přiznání doložit:

- Potvrzení darů, nejčastěji u zaměstnanců dárcovství krve, plazmy
- Doklad z banky, nebo stavební spořitelny, o částce placení úroků z úvěru, smlouva o úvěru
- Potvrzení o příspěvcích zaplacených poplatníkem na penzijní připojištění, smlouva o penzijní připojištění
- Potvrzení pojišťovny o zaplaceném pojistném poplatníkem, smlouva o životním pojištění
- Potvrzení odborů o výši zaplacených příspěvků
- Potvrzení o úhrady za zkoušky za další vzdělávání

V rámci ročního zúčtování lze uplatnit dále slevu na manželku, a slevu za umístění dítěte. Sleva na manželku se prokazuje dokladem totožnosti, sleva za umístění dítěte se prokazuje potvrzením předškolního zařízení (Rindová, 2022, s. 152)

2.2.6 Sociální pojistné a veřejné zdravotní pojištění

V kapitolách viz výše je popsáno zdanění, v rámci hrubé mzdy u zaměstnanců se strhává z hrubé mzdy zaměstnanců i pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojišťovny, Nutno podotknout, že odvody za zaměstnance ještě odvádí zaměstnavatel zvlášť.

Pro výpočet sociálního pojistného určuje rozhodné období, který je u zaměstnanců kalendářní měsíc. Určuje se vyměřovací základ pouze ze zdanitelných příjmů, hrubý příjem zaměstnance. Pojistné na sociální zabezpečení hradí z hrubé mzdy zaměstnanci povinně. Plátcí pojistného jsou zaměstnavatelé (Vančurová, 2017, s. 107-110).

Pro přehled zobrazuje následující tabulka 8 sazby pro rok 2022 i 2023 a kdo je platí.

Tabulka 8: Sazby pojistného

OSOBA	VEŘEJNÉ ZDRAV. POJIŠTĚNÍ	NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ	DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ	STÁTNÍ POLITIKA ZAMĚŠTNANOSTI
Zaměstnanec z hrubé mzdy	4,5 %	-	6,5 %	-
Zaměstnavatel (plátce)	9 %	2,3 %	21,5 %	1,2 %
OSVČ § 7	13,5 %	-	28 %	1,2 %

Zdroj: vlastní zpracování dle (Vančurová, 2017, s. 111)

Skutečně všechno pojistné odvádí zaměstnavatel příslušným úřadům. Zaměstnanec ve svém mzdovém listu většinou vidí pouze sazby 4,5 % na veřejné zdravotní pojištění a 6,5 % na důchodové pojištění, které se strhávají z hrubé mzdy. Zaměstnavatel nad rámec hrubé mzdy odvádí za zaměstnance v souhrnu o 34 % více, než je jeho hrubá mzda, jak zobrazuje tabulka, 9 % na zdravotní pojištění a na sociální pojistné v celkové výši 25 %. U zdravotního pojištění platí jediná sazba 13,5 %, která se rozdělí na 1/3 pro zaměstnance a 2/3 pro zaměstnavatele. OSVČ platí celou sazbu 13,5 %, u sociálního pojistného 29,2 %.

2.2.7 Povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele

Zaměstnavatel má z daňového pohledu tyto povinnosti vůči zaměstnanci, jako plátce daně z příjmů ze závislé činnosti:

- Srážet a odvádět zálohovou daň, případně srážkovou daň,
- Provést roční zúčtování daně na žádost zaměstnance, pokud splní zákonné podmínky,
- Vyúčtování daně z příjmu ze závislé činnosti ze srážkové daně, i formou záloh (Vychopeň, 2021, s.102-103)

Podle § 38 odst. 1 ZDP má zaměstnavatel dále povinnost vést mzdové listy, přehled o sražených zálohách či srážkové daně. Na vyžádání zaměstnance vystavit doklad o souhrnných údajích ve mzdovém listě.

Zaměstnanec podle § 381 ZDP má povinnost svému zaměstnavateli prokázat nároky na nezdanitelné částky podle § 15 ZDP, na slevu na dani podle § 35ba ZDP, a daňové zvýhodnění. Pokud tak zaměstnanec neúčinní a neprokáže, zaměstnavatel k nim nepřihlédne.

3 DAŇOVÝ SYSTÉM VE VELKÉ BRITÁNII

Yarker (2022) ve své knize uvádí základní principy a účely zdanění ve Velké Británii, jimiž jsou: poskytování veřejných statků, poskytování záslužných statků, financování silničních a železničních sítí, vytvoření ideální podmínky pro prosperitu firem, financování sociální ochrany, vyvarovat se negativním externalitám. Stejně jako v České republice, účelem je dosáhnout redistribuci příjmů a zlepšit sociální podmínky, stejně tak vyrovnaní ekonomiky (stabilizaci).

Ve Velké Británii jsou standartně daně rozděleny na daně přímé a daně nepřímé, jak je tomu ve většině vyspělých zemí. Mezi základní britské daně patří daně z příjmů, kapitálové daně, majetkové daně, daň dědická a daň z přidané hodnoty. Existují zde tři druhy vlády, kterým se platí daně, ústředí vlády (HMRC), decentralizované vlády (ostatní země ve spojeném království), lokální vlády (zodpovědné za obecné daně a poplatky např. parkovné). Výběr daní z příjmů má na starosti ústředí vlády, která spravuje veškeré centrální daně přímé i nepřímé. Britský daňový systém se týká všech zemí ve spojeném království i menších ostrovů okolo. (British taxes, 2023).

Daňový systém funguje prostřednictvím HMRC – HM Revenue & Custom, tedy finanční úřady, účetní kanceláře a další odborné oddělení sloužící pro komunikaci s poplatníky (Yarker, 2022, s. 4).

Základní daňovou legislativu Velké Británie upravují prameny:

- Income Tax Act 2007,
- Income Tax (Trading and Other Income) Act 2005,
- Income Tax (Earnings and Pensions) Act 2003.
- Později také vydané další právní regulace a nařízení, např. z roku 2022: The Income Tax (Pay As You Earn) (Amendment) Regulations 2022 (UK statutory instruments, b. r.)

3.1 Přímé daně

Přímé daně souvisí přímo se situací daňového poplatníka, jeho nespořícího příjmu, důchodu a bohatství. Daňový poplatník mající takové příjmy je přímo odpovědný za platby HMRC. Platby takzvané Pay As You Earn, i platbu na národní pojištění strhávají zaměstnavatelé z příjmu zaměstnanců, dříve, než vyplatí zaměstnancům výplatu, na konci roku je potřeba korekce. Zaměstnavatelé odvádí platby HMRC (Combs, 2021, s. 7).

Přímými daněmi jsou uvedeny v následující tabulce 9:

Tabulka 9: Struktura přímých daní ve Velké Británii

PŘÍMÉ DANĚ	
DŮCHODOVÉ	MAJETKOVÉ
Daň z příjmu (Income Tax)	Daň dědická (Inheritance Tax)
Korporační daň (Corporation Tax)	Daň z kapitálových zisků (Capital Gains Tax)

Zdroj: vlastní zpracování dle (Seely, 2022)

3.2 Nepřímé daně

Nepřímé daně jsou na stejném principu, jako v České republice. Celkem existuje 11 těchto nepřímých daní. Nejzákladnějším typem nepřímých daní je daň z přidané hodnoty (VAT), která ve Velké Británii zastupuje nejvyšší příjmy do rozpočtu. Vztahuje se na zboží a služby, které zaplatí v konečné fázi prodeje zákazník, dodání a odpovědnost za odvedenou daň, nese podnik.

Sazby DPH ve Velké Británii jsou rozděleny na sazbu základní (20 %), sníženou (5 %) a nulovou (0 %), naproti tomu v České republice existuje sazba základní (21 %), první snížená (15 %), druhá snížená (10 %) (Robb, 2023).

Pro přehled rozdělení nepřímých daní ukazuje následující tabulka 10:

Tabulka 10: Struktura nepřímých daní ve Velké Británii

NEPŘÍMÉ DANĚ	
SELEKTIVNÍ	UNIVERSÁLNÍ
Daň z kamene	Daň z přidané hodnoty (VAT)
Daň z letecké dopravy	
Daň z alkoholu	
Daň ze sázek, her a loterie	
Daň z klimatu a uhlíkových stop	
Daň z minerálních olejů	
Daň z pojistného	
Daň z odpadu	

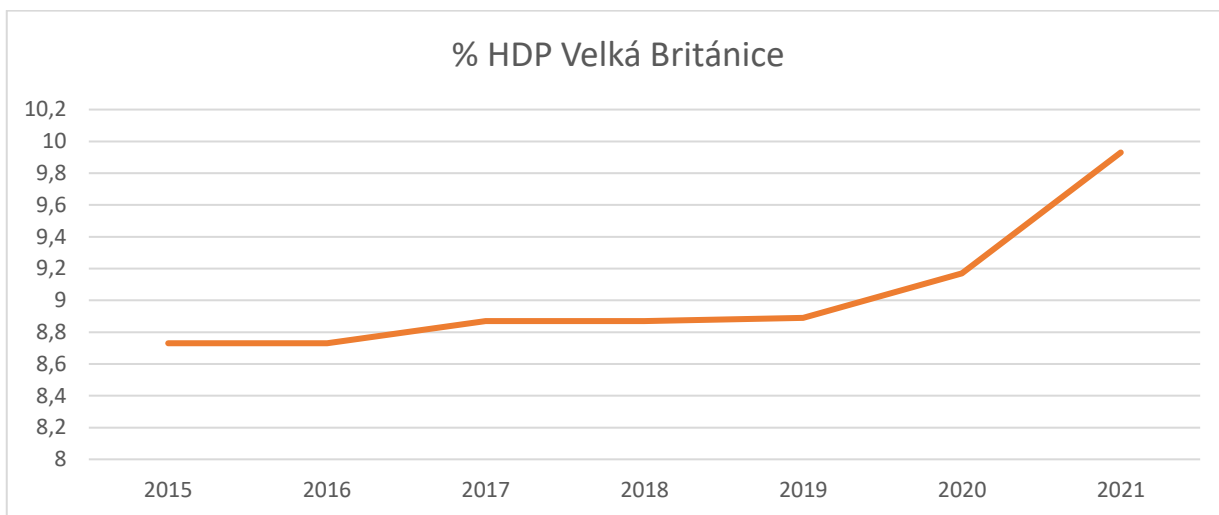
Daň z nealkoholických nápojů	
Daň z tabáku	

Zdroj: vlastní zpracování dle (Excise duties, b. r.)

3.3 Podíl daní ve státním rozpočtu

Velká Británie vybrala v roce 2021 a 2022 na daních 715,5 miliard GBP, daň z příjmu a korporátní daň tvořili dohromady 56 % veškerých příjmů. Daň z přidané hodnoty a korporátní daň přispěly 29 % a 9 %. Rozpočtový systém Velké Británie je tvořen rozpočty, národními účty a naplňuje fiskální cíle vlády. Běžné daňové příjmy pro běžné vládní výdaje plynou do rozpočtu veřejného sektoru (PSCB – Public Sector Current Budget) (Consolidated budgeting guidance, 2022). Na obrázku níže můžeme vidět procentuálně podíl daní z příjmů na HDP od roku 2015 do roku 2021.

Obrázek 2: Poměr příjmů daně FO ku HDP

Zdroj: vlastní zpracování dle (Tax revenue (indicator), 2022)

Podíl daně z příjmu fyzických osob vybírané do veřejného rozpočtu vůči HDP má rostoucí trend od roku 2019.

4 CHARAKTERISTIKA DANĚ Z PŘÍJMŮ OSOB VE VELKÉ BRITÁNII

I Velká Británie si klade důraz na spravedlnost při zdanění příjmů osob. Jistota znamená, že daňoví poplatníci znají daně, které se na ně budou vztahovat při jejich ekonomických rozhodnutích. Účinnost jako charakteristika zdanění, znamená administrativní úsporu v porovnání s přijatými příjmy. Efektivita znamená, že poplatníci znají dopady, pokud budou utrácet, či šetřit. V 80. až 90. letech zde byla používána takzvaná daň z hlavy (poll tax), která byla považována za nespravedlivou, vzhledem k platební schopnosti a tato daň byla pro veřejnost nepřijatelná. Ve Velké Británii jsou daně a platby na národní pojištění uplatňovány z prodeje, dary a dědictví, kde je předpoklad, že daň bude zaplácena (Combs, 2021, s. 9).

- Příjmy získány ze zaměstnání, sociálního zabezpečení a ostatních důchodů upravuje zákon Income Tax (Earnings and Pensions) z roku 2003,
- Příjmy z podnikání, výnosy z úspor, dividendové příjmy, příjmy z majetku včetně zahraničních příjmů upravuje zákon Income Tax (Trading and Other Income) z roku 2005 (Combs, 2021, s. 17)

4.1 KONSTRUKČNÍ PRVKY DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB VE VELKÉ BRITÁNII

Tak jako v České republice, ve Velké Británii jsou základními konstrukčními prvky pro zdaňování příjmu, poplatník daně, zdaňovací období, sazby daně, daňové úlevy a slevy, nezdanitelné příjmy, vyměřovací základ, základ daně.

Daňový rok je zde od 6. dubna až 5. dubna následujícího roku. Sazby daně jsou stanoveny na každý rok, dle finančního zákona parlamentem, je to daň roční. Příjmy jsou klasifikovány jako neúsporné/nedividendové, úsporné a dividendové. Nejvyšší část tvoří příjmy z dividend (Combs, 2021, s. 14). V tabulce 11 níže pro určení konstrukce daně jsou příjmy neúsporné, které zahrnují příjmy z různých zdrojů: ze zaměstnání, samostatné činnosti, důchodů, příjmy z pronájmu a zdanitelné státní dávky.

Tabulka 11: Konstrukční prvky daně FO ve Velké Británii

DAŇ Z PŘÍJMU FYZICKÝCH OSOB VE VELKÉ BRITÁNII
PŘEDMĚT DANĚ
– Osvobozené příjmy
– Osobní příspěvek – ročně 12 570 GBP
– Odečet příspěvků (pro nevidomé, manželka, povolenka, na majetek)
– Daňové úlevy (penzijní příspěvky od zaměstnavatele, úroky z úvěrů, dary charitativním organizacím)
= ZÁKLAD DANĚ
- 20 % (12 570 – 50 270 GBP) - 40 % (50 271 – 150 000 GBP) x SAZBY DANE - 45 % (nad 150 000 GBP)
= DAŇ

Zdroj: vlastní zpracování dle (Combs, 2021)

4.1.1 Daňové subjekty

Povinnost, kdo musí platit daň jsou všichni rezidenti, kteří mají ve Velké Británii trvalé bydliště. Pokud nepřesáhnou hranici příjmu 12 570 GB, daň z příjmu neplatí, tento příjem je osvobozen. Rezident, který pracuje i v jiných zemích, zdaňují veškeré své příjmy ve Velké Británii, se zemí, se kterou má smlouvu o dvojím zdanění, celkem se jedná o 130 zemí světa a tvoří jednu z největších sítí (British taxes, 2023).

Pro určení rezidenství používají takzvaný test.

Podle testu pobytu stačí jedna splněna podmínka a rezidentem je:

- Osoba, která zůstane minimálně 183 dní ve Velké Británii v daňovém roce,
- Osoba, která pracuje nejméně 274 dní v daňovém roce,
- Osoba, která žije ve Velké Británii nejméně 91 dní (British taxes, 2023).

Podle zámořského testu, rezidentem není:

- Osoba, která nebyla předchozí tři roky rezidentem a v daňovém roce je zde méně než 46 dní,
- Osoba, která zde stráví maximálně 16 dní,
- Osoba, která pracuje v zahraničí, zároveň v daňovém roce nepracuje ve Velké Británii více než 31 dní a žije zde maximálně 91 za daňový rok (British taxes, 2023).

V případě zaměstnanců, daň a placení na národní pojištění, je zaměstnavatel povinen strhávat ze mzdy a platit HMRC. Ti, kteří odcházejí do důchodu ve Velké Británii, také platí daň z tohoto příjmu, neboť důchod je považován za zdanitelný příjem (British taxes, 2023).

4.1.2 Předmět daně z příjmu

Předmětem daně ve Velké Británii je především příjem získaný na tomto území, nad rámec osobního příplatku 12 570 GB. Pod britský daňový systém také spadají investice a úroky z úspor (How to file income taxes in the UK in 2023, 2023).

Daň z příjmu ve Velké Británii se vztahuje na:

- Příjmy z platů a mezd,
- Zisky ze samostatné výdělečné činnosti
- Určité státní dávky,
- Britské důchody – státních, podnikových, penze
- Příjmy z pronájmu,
- Příjmy z dividend
- Příjmy z kapitálových výnosů
- Úroky z úspor nad rámec spoření (How to file income taxes in the UK in 2023, 2023).

Výhodami ze zaměstnání je především poskytování služebního vozidla, poskytnutí nízkouročené půjčky, příspěvek na palivo, příspěvek na bydlení (How to file income taxes in the UK in 2023, 2023).

4.1.3 Příjmy osvobozené od daně

Pro účely této práce jsou vybrány pouze některé typy osvobozených příjmů. Ve Velké Británii jsou za příjmy osvobozené považovány tyto příjmy:

- Dopravné pro zaměstnance spojené do zaměstnání,
- Výhry ze sázek, loterií nebo her,

- Individuální spořicí účty fyzických osoba až do výše 20 000 GBP a příjmy z těchto účtu investovaných (úroky a dividendy),
- Důchody, které jsou vyplaceny vyživovaným osobám, nebo válečným vdovám,
- Dávky sociálního zabezpečení, daňové zvýhodnění na dítě, příspěvek na bydlení, mateřská, podpora v nezaměstnanosti, příspěvek na péči (British taxes, 2023).
- Platby za službu ozbrojených sil (úrazové, invalidní důchody, renty, odměny),
- Odstupné do limitu 30 000 GBP,
- Ostatní příjmy z vlastnictví do 1 000 GBP,
- Výnosy z obchodování do limitu 1 000 GBP (Combs, 2021, s. 24)

Obecně se dá říct, skupiny těchto příjmů jsou sociální příjmy, úroky z úspor a investic, jiné zdroje příjmů do určitých limitů.

V souvislosti zaměstnance v pracovněprávním vztahu je osvobozeno vzdělávání a školení v rámci zaměstnání. Další osvobození příjmů patřící do skupiny jiných zdrojů příjmů patří:

- Životní pojištění včetně bonusů,
- Studentské půjčky, stipendia, rodičovský příspěvek,
- Výživné,
- Jednorázové výplaty důchodů,
- Příspěvky na adopci (Non-taxable incomes in the uk, 2023).

4.1.4 Základ daně

Příjem, který je základem daně může plynout, jak již bylo zmíněno z více zdrojů, jedná se o příjmy plynoucí ze zaměstnání, z podnikání, mohou to být i některé státní dávky, důchody, nájemné, příjmy z úspor, dividendy (How to file income taxes in the UK in 2023, 2023). Mohou to být také provize, zahraniční příspěvky, příspěvky na dojíždění a příspěvek na bydlení.

Základem daně ze zaměstnání za zdaňovací období je:

- Plat, mzda nebo honorář,
- Jakýkoliv příjem při zaměstnání např. spropitné nebo jiný zisk,
- Jakýkoli příjem, který má peněžní hodnotu (Combs, 2021, s. 71).

Základem daně z půdy a majetku jsou roční zisky z majetkového podnikání za účelem dosažení zisku, jakýkoliv příjem z podílů majetkových práv. Může se uplatnit výdaj na dosažení

zisku a odečíst jej od příjmu, lze také odečíst 20 % ze zaplaceného ročního úrok za pořízení nemovitosti. (Combs, 2021, s. 99).

Základem daně z příjmu z podnikání, tedy živnostník, který podniká vlastním jménem, jsou veškeré příjmy dosažené za období, od kterých lze odečíst daňové uznatelné náklady = PŘÍJMY – VÝDAJE, tato možnost je k dispozici pro podniky s příjmy od 150 000 GBP do 300 000 GBP. Výdaje musí být vynaložené výhradně pro obchodní účely, někteří podnikatelé mají k dispozici roční příspěvek 1 000 GBP ročně. Pokud jeho příjmy nepřesáhnou tuto hodnotu, daň se neplatí a příjem se nevykazuje (Individual - Income determination, 2023).

Základem daně z dividend, jsou příjmy osob z dividend. Osoby mohou využít dividendovou rezervu, která činí 2000 GBP, od dubna 2024 se příspěvek sníží na částku 1 000 GBP. Pokud tuto částku nepřevýší, daň se neplatí (Individual - Income determination, 2023).

Základem daně z kapitálových výnosů jsou příjmy, které přesahují částku 12 300 GB ročně, různá hranice příjmu, podléhá různým sazbám, většina zisku je zdaněna horní sazbou 20 % (Individual - Income determination, 2023).

Základ daně z příjmu z pronájmu, závisí na umístění nemovitosti. Zisk se počítá na stejné bázi jako zisky z obchodování. Pokud hrubé příjmy přesahují částku 150 000 GBP jsou základem daně, mohou si také uplatnit výdaje které jsou výhradně pro účely nemovitosti (Individual - Income determination, 2023).

4.1.5 Odpočty na dani – osobní příspěvky

Tato kapitola se zabývá úlevám, respektive osobním příplatkům osob těmi jsou:

- Osobní příspěvek
- Příspěvek pro manžele
- Příspěvek pro manželské páry
- Příspěvek pro nevidomé
- Smrt manžela nebo manželky

Osobní příspěvek je dán automaticky každému poplatníkovi, částka 12 570 GBP, do částky příjmu 100 000 GBP ročně, po přesáhnutí této částky se příspěvek snižuje o 1 GBP za každých 2 GBP, to znamená že je odstraněn, jakmile příjem přesáhne 125 140 GBP. To znamená, pokud má poplatník příjmy 105 000 GBP, osobní příspěvek je 12 570 GBP, jeho základ daně bude činit $(105\,000 - 100\,000) * \frac{1}{2} = 2500$, takže jeho osobní příspěvek bude činit 10 070 GBP a zdanitelný příjem bude 94 930 GBP (Combs, 2021, s. 39).

Příspěvek pro manžele je dán podmínkou oficiálního sezdání manželů, jsou považováni za samostatné poplatníky. Pokud jeden z manželů má menší příjmy než 12 570 GBP, může být převedeno 10 % jeho osobního příplatku druhému manželovi nebo manželce ve výši 1 260 GBP. Ostatní jejich mění, například příjem z pronájmu se zahrnuje do příjmu v poměru 50:50 (Combs, 2021, s. 40).

Příspěvek pro manželské páry (MCA) je něco jiného než příspěvek na manžele. Příspěvek pro manželské páry činí 9 125 GBP, minimální částka 3 530 GBP. Platí pouze pro jednoho z manželů, jestliže se narodil před 6. dubnem 1935. Odečítá se z již vypočtené daně (Combs, 2021, s. 41-42).

Příspěvek pro nevidomé je poskytován každému, kdo je těžce zrakově postižený. Pokud jsou oba manželé, mohou příspěvku využít oba. Pokud jeden z manželů je zrakově postižený a nevyužije v plné výši, může být převeden na druhého manžela. Příspěvek činí 2 520 GBP, není pro něj dán žádný limit příjmu, odečítá se ze základu daně po odečtení osobního příspěvku, ne z vypočtené daně (Combs, 2021, s. 43).

V případě smrti manželky nebo manžela, si může pozůstalý uplatnit v roce úmrtí manžela plný příspěvek pro manželské páry (MCA) (Combs, 2021, s. 44).

4.1.6 Sazby daně

Obecně pro výpočet daně je třeba vzít v potaz že se jedná o zdanitelný příjem po odečtení jeho osobního příspěvku ve výši 12 570 GBP, popřípadě ve výši jeho úpravy. Základní sazby se dělí dle daňového pásma, základní sazba, vyšší sazba a dodatečná sazba (Combs, 2021, s. 17).

Procenta těchto daňových pásem jsou různé podle druhů příjmu, v tabulce níže si ukážeme jejich dělení na základě typu příjmu, sazba pro spořicí a nespořicí příjem a sazba pro příjem z dividend.

Tabulka 12: Sazby daně ve Velké Británii

Příjmy spořicí a nespořicí		Příjmy z dividend
45 %	Dodatečná sazba Nad 125 140 GBP	38,1 %
40 %	Vyšší sazba 50 271 – 125 140 GBP	32,5 %
20 %	Základní sazba 12 571 – 50 270 GBP	7,5 %
0 %	Do 12 570 GBP	0 %

Zdroj: vlastní zpracování dle (Combs, 2021, s. 18)

Žádnou daň nemusí platit tedy lidé do příjmu 12 570 GBP, toto osvobození je zamrzáno až do roku 2028, naopak nad příjem 125 000 GBP neexistuje žádná daňová úleva, neboť jak již bylo popsáno výše, za každých 2 GBP přesáhnuté 100 000 GBP, se příspěvek krátí o 1 GBP (British taxes, 2023).

4.1.7 Slevy na dani

Podmínkou pro uplatnění slevy je dosažení věku 16 let, a být přítomen ve Velké Británii, společně může žádat manželé, či partneři. Jedná se o slevu, kterou si poplatník může uplatnit po vypočtení daně. Jedná se o slevy absolutní, podobné odpočtům, nicméně v pevné výši. Slevy se dělí na dvě skupiny, **sleva na dani z práce, sleva na dani na dítě**. Výše těchto slev závisí na individuálních okolnostech, například s kým poplatník žije, kolik vydělává. Žádost zpracovává HMRC, který poskytne výši těchto slev (Yarker, 2022, s. 25)

Sleva na děti, je poskytnuta osobám, které jsou odpovědné alespoň za jedno dítě, nebo mladistvou osobu. Sleva na dítě činí 3 780 GBP ročně včetně rodinného prvku (545GBP), tedy 122,5 týdně. Výše tohoto daňového zvýhodnění se odráží dle různých okolností, příspěvek lze dostávat i při ucházení o zaměstnání. Existuje také takzvaný limit dvou dětí, to znamená, že pokud má poplatník dvě děti, a jedno z nich se narodila až po 6. dubnu 2017, daňové zvýhodnění na druhé dítě není (Richardsonová, c2023).

Existují prvky daňového zvýhodnění a maximální částka, kterou lze vyplatit jsou jimi:

- Rodinný prvek – základní s jedním nebo více dětmi = maximálně 545 GBP,
- Dítě – 3 235 GBP na každé dítě nebo mladistvého,
- Dítě ZTP – 3 905 GBP.
- Dítě těžce zdravotně postižené – 1 575 GBP (Richardsonová, c2023).

Součet tvoří maximální částku daňového zvýhodnění na dítě.

Slevu na dani z práce lze získat, pokud je osoba ve věku 16 až 24 let a má dítě, nebo je zdravotně postižený, nebo je ve věku 25 a více let s dětmi, či bezdětný (Yarker, 2022, s. 27).

Sleva je podmíněna počtem odpracovaných hodin v týdnu:

- Ve věku 25-59 let, minimálně 30 hodin týdně,
- Více než 60 let, 16 hodin minimálně,
- Samoživitel alespoň s jedním dítětem, minimálně 16 hodin,
- Pár s dětmi, alespoň 24 hodin, jeden z nich alespoň 16 hodin (Yarker, 2022, s. 27).

Tabulka 13: Sleva na dani z práce 2023

SLEVY NA DANI Z PRÁCE	
SLEVA	ČÁSTKA
Základní sleva	2 280 GBP ročně
Pár s dětmi	Až 2 340 GBP ročně
Samoživitel	Až 2 340 GBP ročně
Pracující alespoň 30 hodin	Až 950 GBP ročně
Invalidita	Až 3 685 GBP ročně
Těžké postižení	Až 1 595 GBP ročně
Schválená péče o dítě	Až 175 GBP týdně za 1 dítě, až 300 GBP více dětí

Zdroj: vlastní zpracování dle (Richardsonová, 2023a)

Nárok na obě slevy jsou stanoveny ročními limity příjmu. Slevy na dítě, lze mít, pokud je příjem za rok nižší než 25 000 GBP při jednom dítěti, 35 000 GBP při vícero dětech. Slevu na práci lze uplatnit při příjmu do 13 100 GBP, pokud je osoba svobodná a nemá děti, při příjmu do 18 000 GBP v manželském páru, nebo páru bezdětném (Yarker, 2022, s. 29).

Daňové úlevy mají své **prahové hodnoty**, pokud je práh překročen, sleva je snížena o 41 % z rozdílu příjmu a prahové hodnoty, vypočítaný rozdíl sníží daňovou úlevu v původní plné výši. Prahové hodnoty jsou následující:

- sleva za práci je snížena, pokud je překročena hranice 6 770 GBP za rok, pokud osoba vydělá 7 770 GBP, hranice je překročena o 1 000 GBP, poté 41 % z 1 000 GBP je 410 GBP, z maximální slevy je odečteno 410 GBP,
- Sleva na děti je snížena, pokud je příjem vyšší než 17 005 GBP (Richardsonová, 2023a).

4.2 PŘÍJMY ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI VE VELKÉ BRITÁNII

4.2.1 Subjekty a příjmy

Příjmy subjektů pocházejí z pracovněprávním vztahu, je jím výdělek ze zaměstnání, ze kterého se platí daň z příjmu, mzda, plat, bonusy, přesčasy, provize, spropitné, dovolená a nemocenská, výdělky na poloviční úvazek, plat nebo odměny ředitele, věcné výhody. Systému výběru této daně je systém PAYE neboli Pay as you earn (Yarker, 2022, s.46).

Zaměstnání je obecně jakékoliv zaměstnání na základě pracovní smlouvy, na základě učňovské smlouvy, jakékoliv zaměstnání ve službách království. Zaměstnání se dokládá pracovní

smlouvou ale dle zákona o dani z příjmů rozhodují tom zda je zaměstnání faktické zapojení zaměstnance než slova smlouvy. Dalšími subjekty jsou držitelé určitých funkcí, jejichž příjem úřadu je zdanitelný jsou soudci, úředníci, ředitelé společnosti. Faktická definice zaměstnání v judikatuře Velké Británie neexistuje, vyvynuli se určité zásady pro určení, zda je někdo zaměstnancem (Combs, 2021, s. 68).

Všem zaměstnancům, včetně ředitelů a soukromým důchodcům je dle jeho zaměstnání přidělen PAYE kód, tento kód je důležitý při správě daní a vychází z druhu příjmů, úlevách nebo informací od zaměstnavatele. Kód zaměstnavateli sděluje informace o periodicitě a výši nezdanitelných příjmů, které může zaměstnavatel získat, výši platu a mzdy, při kterém musí srážet daň z příjmu (Combs, 2021, s. 95).

Příjem je zdanitelný, jestliže byl přijat, nebo když vznikne nárok na obdržení peněz, nebo pokud je zaměstnanec ředitelem a výdělek je ze společnosti (Combs, 2021, s. 71).

4.2.2 Nepeněžní příjmy

Combs (2021) ve své knize uvádí, že zaměstnanec může dostávat i jiné výhody poskytované zaměstnavatelem ve formě naturálních dávek, které jsou považovány také jeho příjem. Tyto výhody jsou oceňovány zaměstnavatelem jako náklady stanovenou metodou, například v případě použití motorového vozidla. Zaměstnanec platí za použití vozidla pro soukromé účely, během výpočtu se používá pořizovací cena vynásobená procentem a typ paliva na které auto jezdí. Další výhodou může být ubytování zaměstnance zaměstnavatelem, který je také zdanitelným příjmem.

4.2.3 Zdanění

Zdanění je odváděno zaměstnavatelem, a je povinen je zaměstnanci srazit. Pro účely zdanění je povinnost vyplnit formulář pro HMRC, pokud zaměstnanec začíná pracovat poprvé a tím se registruje do systému HMRC a je vyplněn jeho daňový kód. Díky tomuhle zaměstnavatel může spolehlivě odvádět za zaměstnance daň z příjmu a srážku na národní pojištění. Zaměstnanec si zpravidla nemůže uplatnit žádné výdaje, ledaže by prokázal, že výdaje vznikly nutně při plnění pracovních povinností ze zaměstnání. Zaměstnanec nemusí vyplňovat daňové přiznání, pokud jsou jeho příjmy v rámci PAYE (Combs, 2021).

Daň ze závislé činnosti je vypočítána dle daňového pásma příjmu, to znamená pro příjmy do 12 570 GBP ročně, není uplatňována žádná daň. Základní sazba je ve výši 20 % pro příjem v rozmezí 12 571 – 50 270 GBP, pro příjem 50 271 – 125 140 GBP je sazba 40 % a příjmy nad 125 140 GBP ročně se uplatňuje sazba 45 %. Pokud má zaměstnanec tedy příjem

80 000 GBP, odečte se mu sleva ve výši 12 570 GBP, částka, která není zdaňována. Rozdíl v základní sazbě 37 699 GBP bude zdaňován dvaceti procenty, a 29 730 bude zdaněno sazbou 40 % (Combs, 2021, s. 18).

4.2.4 Měsíční uplatnění slev

Nutností pro uplatnění slev je registrace u HMRC, který zpracovává žádost a poskytne informaci o přesnou výši daňových slev. Daňové slevy se vypočítávají dle daňového roku, který trvá od 6. dubna do 5. dubna následujícího roku. Jejich výše se odvádí dle výši příjmu domácnosti a dalších okolnostech, které HMRC zohledňuje. Jejich výše se každý rok obnovuje a stanovuje. Tyto slevy se vyplácí jako vládní výdaje prostřednictvím HMRC (Richardsonová, 2023b).

Slevy mohou být vypláceny jednou týdně, nebo každé čtyři týdny. Měsíčně mohou být uplatňovány všechny slevy viz kapitola 4.1.7. Slevy na dani, jak sleva na dítě nebo sleva na práci, částka uplatněná ročně se vydělí dle měsíců (Richardsonová, 2023b).

4.2.5 Uplatnění odpočtů

V úhrnu lze daňovým poplatníkům odečíst nejvíce 50 000 GBP na odpočtech, nebo 25 %, podle toho, která hodnota je vyšší (Richardsonová, c2023). Mohou uplatnit charitativní dary, které nemají limit. Mohou uplatnit 20 % finančních nákladů při pronajímání nemovitosti.

Osobní příspěvek je dán automaticky každému poplatníkovi a je ve výši 12 570 GBP, měsíčně je ve výši 1 047,5 GBP, podmínkou je, že je mladší 65 let (Combs, 2021, s. 39).

Příspěvek pro manžele je pouze v případě, pokud jeden z manželů se narodil před 6. dubnem 1935. Pokud je tato podmínka splněna, může jeden z manželů požádat o příspěvek online na stránkách vlády, částka odpočtu je 1 260 GBP a měsíčně činí 105 GBP (Yarker, 2022, s. 19).

Příspěvek pro manželské páry nepotřebuje souhlas svého manžela či manželky, aby jeden z nich mohl požádat o jednu polovinu minimální částky příspěvku 1 765 GBP. Manželé si mohou zvolit, zda plnou minimální částku 3 530 GBP pobírá jeden z nich. V prvním roce svatby může být příspěvek krácen, a to o jednu dvanáctinu za každý měsíc od 6. dubna do dne uzavření manželství (Yarker, 2022, s. 21).

Příspěvek pro nevidomé je ve výši 2 870 GBP, podmínkou je, že je osoba registrována v registru nevidomých místních orgánů, aby o tento příspěvek mohl využívat. Měsíční částka činí 239,17 GBP (Yarker, 2022, s. 23).

4.2.6 Platby na národní pojištění (NIC)

Každá osoba, která má příjem ze zaměstnání nebo je samostatně výdělečně činná, musí platit příspěvky na národní pojištění, aby mohl čerpat dávky na sociálním zabezpečení, dle historie zaplacených příspěvků. Pro národní pojištění se přiděluje číslo tzv „NINO“, všem po 16. narozeninách. Jedná se o kód z šesti číslic a jednoho z písmen A-D. Existují 4 třídy příspěvků, pro účely této práce je zaměření pouze na třídu jedna pro zaměstnance (Yarker, 2022, s. 117).

Třída 1 zahrnuje placené příspěvky zaměstnanými osobami a také jejich zaměstnavatelů na základě jejich výdělku. Třída 1 se dále dělí na třídu 1 A – roční příspěvek zaměstnavatelem placený na naturálních požitcích a 1 B – příspěvek zaměstnavatele na vyrovnání PAYE. Všechny zaměstnané osoby musí platit tento příspěvek. Základem pro placení příspěvků je hrubá mzda. Jak již bylo zmíněno, některé nepeněžní dávky nejsou součástí hrubé mzdy a nespádají do třídy 1 ale do třídy 1 A (Combs, & Tutin, 2021, s. 206). Pro přehled jsou stanoveny následující pásma z hrubé mzdy viz tabulka 14:

Tabulka 14: Národní pojištění

OSOBA	VÝŠE PŘÍJMŮ / ROK			
	do 6 396 GBP (nižší hranice)	Do 1048 GBP (hranice primárních výdělků)	1048–4 189 GBP	Více než 4 189 GBP
Zaměstnanec z hrubé mzdy	osvobozeno	0 %	12 %	2 %
Zaměstnavatel (plátce)	osvobozeno	0 % do 175GBP	Nad 175GBP 13,8 %	-

Zdroj: vlastní zpracování dle (Combs, 2021).

Limity jsou v tabulce viz výše stanovený jako týdenní. Prahová hodnota pro zaměstnance je výdělek nad 262GBP týdně, to se rovná 12 576GBP ročně a vztahuje se na něj sazba 12 %. Sekundární práh pro zaměstnavatele je 175GBP za týden, což se rovná 9 100 GBP ročně, při které je sazba 13,8 % a je splatnou zaměstnavatelem (Combs, & Tutin, 2021, s. 207).

4.2.7 Povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele

Každý zaměstnavatel musí provozovat systém PAYE (Pass As You Earn), jako základní daňový mechanismus pro výběr daní z příjmu a také pro národní pojištění (NIC). Povinnosti ve srovnání s Českou republikou není rozdílné, zaměstnavatel má taktéž povinnost srážet a odvádět za zaměstnance příspěvky na národní pojištění a daň z příjmu. Pokud má zaměstnanec příjmy pouze z PAYE nemusí podávat daňové přiznání, pouze pokud má více

druhů příjmů (British taxes, 2023). Zaměstnavatel má povinnost zaplatit platby HMRC a NIC nejpozději do 19. dne následujícího měsíce (Combs, & Tutin, 2021, s. 97).

5 PRAKTICKÁ ČÁST – KOMPARACE PŘÍJMU

V této kapitole se zaměřím na způsobu výpočtu příjmu ze závislé činnosti zaměstnanců v pracovním poměru v České republice a ve Velké Británii. Pro výpočet byl použit průměrný kurz v květnu 2023, 27 Kč/£. Průměrná mzda zaměstnanců je v obou zemích značně odlišná, v České republice 1Q 2023 je průměrná hrubá mzda 41 265Kč (Průměrná mzda, c2000-2023). Ve Velké Británii dosahuje průměrná mzda 1Q 2023 výše 2 750GBP měsíčně, v přepočtu dle našeho kurzu 74 250Kč. Jejich průměrná mzda je vyšší 1,8krát (Median annual earnings for full-time employees in the United Kingdom from 1999 to 2022, 2023).

V kapitole 5.1. bude počítán stejný příklad ve stejné výši, pan Rodinný a jeho základ daně, celková daňová povinnost a výsledná čistá mzda v ČR a Velké Británii. Ukážeme si daňové řešení a uznatelnost jednotlivých příjmů.

V kapitole 5.2. bude porovnán pan Samota, který je bezdětný bez nároku na osvobození a uplatnění odpočtů, pracující v kategorii s nadprůměrným příjmem. Výše příjmu bude rozdílná v závislosti na jiné výši průměrného příjmu v každé zemi.

V kapitole 5.3., komparace bude spočívat v obou případech jednotlivých příjmu pan Rodinného a pana Samoty, včetně shrnutí těchto příjmů. Komparace bude provedena na základě efektivní sazby daně, která zahrnuje pouze daň, a efektivního zdanění, které zahrnuje mimo jiné také pojistné (sociální a zdravotní pojištění v ČR a národní pojištění v UK).

5.1 Výpočet mzdy zaměstnance v České republice a ve Velké Británii – pan Rodinný

Pan Rodinný žije v domácnosti se dvěma dětmi, pracuje jako seřizovač strojů ve firmě Stroje s.r.o., podepsal prohlášení k dani na rok 2023, uplatňuje také slevy na děti, za leden 2023 měl tyto příjmy:

- Hrubá mzda 40 000 Kč (1 481GBP)
- Náhrada mzdy za 4 dny dočasné pracovní neschopnosti
- Příspěvek na stravování 50 Kč za jednu směnu, celkem v hodnotě 900 Kč (33GBP).
- Zaměstnavatel uhradil pojistné za pana Macha na základě odpovědnosti z výkonu povolání ve výši 1 500 Kč (55GBP).
- Pan Mach má bezplatně poskytnutý automobil Škoda Octavia i k soukromým účelům, vstupní cena 500 000 Kč (18 519GBP) včetně DPH, vozidlo je ve firmě 2 roky.

5.1.1 V České republice

Tabulka 15: Daňové řešení pana Rodinného v České republice

Poskytnutí	Daňové řešení	Základ daně (v Kč)
a) Mzda	Příjem	40 000
b) Nemocenská	Osvobozeno – náhrada mzdy	X
c) Stravování	Osvobozeno – vyplaceno jen za 18 dní	X
d) Pojistné odpovědnost	Zdanitelný příjem	1 500
e) Poskytnutí vozidla	Zdanitelný příjem 1 %	5 000
ZDANITELNÝ PŘÍJEM CELKEM		46 500 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 16: Postup výpočtu zálohy na daň pana Rodinného za měsíc leden 2023 v České republice

Ř.	POLOŽKA	VÝPOČET	ČÁSTKA (v Kč)
1	Zdanitelný příjem	Částka viz předchozí tabulka	46 500
2	Záloha na daň	15 %, 46 500 * 0,15	6 975
3	Sleva na dani	Sleva na poplatníka §35 ZDP	2 570
4	Záloha na daň po slevách	ř. (2-3)	4 405
5	Daňové zvýhodnění – děti	1. dítě 1 267 Kč	3 127

		2. dítě 1 860 Kč	
6	Daňové zvýhodnění	max do ř. 4	3 127
7	Záloha na daň celkem	ř. (4-6)	1 278
Ř.	Zdanitelný příjem výchozí	ř. 1	46 500
8	Hrubá mzda		40 000
9	Výsledná záloha na daň	ř. 7	1 278
10	SP zaměstnanec	6,5 % z 46 500	3 022
11	ZP zaměstnanec	4,5 % z 46 500	2 092
12	Čistá mzda k vyplacení	ř. (8-9-10-11)	33 608

Zdroj: vlastní zpracování dle (Rindová, 2022, s. 183)

Pan Rodinný zaplatí ze své hrubé mzdy 1 278 Kč pro zálohu na daň, nedosáhl tedy na daňový bonus. K čisté mzdě mimo jiné dostane vyplacení náhradu nemocenských dávek za 4 dny nemoci ve výši 60 % od prvního dne, hradí zaměstnavatel. Dále dostane příspěvek za stravování ve výši 900 Kč.

Zaměstnavatel za pana Rodinného odvede ještě navíc v součtu 25 % na pojistné na sociální zabezpečení a 9 % na veřejné zdravotní pojištění.

5.1.2 Ve Velké Británii

Tabulka 17: Daňová řešení pan Rodinného ve Velké Británii

Poskytnutí	Daňové řešení	Základ daně (v GBP)
a) Mzda	Příjem	1 481
b) Nemocenská	Zdanitelný příjem	87,52
c) Stravování	Osvobozeno – vyplaceno jen za 18 dní	X
d) Pojistné odpovědnost	Osvobozeno	X
e) Poskytnutí vozidla	Daň – měsíčně	30,83
ZDANITELNÝ PŘÍJEM CELKEM		1 568,52

Zdroj: vlastní zpracování

Vyplacené nemocenské dávky ve Velké Británii je zdanitelným příjmem. Zaměstnanec má nárok 109,4GBP týdně po dobu až 28 dnů, v tabulce písm. b) je proto přepočítán jako základ $(109,4/5)*4 = 87,52\text{GBP}$ za 4 dny pracovní neschopnosti.

Pojištění odpovědnosti pro zaměstnance hrazené zaměstnavatele je od daně osvobozeno, neplatí se národní pojištění. Zaměstnavatel si zaplacené pojistné vykazuje v nákladech.

Pro výpočet příjmu poskytnutí služebního vozidla je sazba vypočítána pomocí kalkulátoru na stránkách vlády ve Velké Británii. Při výpočtu daně při poskytnutí vozidla k soukromým účelům je mimo vstupní hodnoty vozidla také nezbytná charakteristika vozidla. Z tohoto důvodu byly použity tyto údaje: vozidlo je elektromobil, emise 0, vůz byl registrován nejdříve od 6. dubna 2020. Ze zadaných údajů je daň z vozidla 370GBP ročně (2022/2023), 30,83GBP za měsíc.

Tabulka 18: Postup výpočtu zálohy na daň pana Rodinného za měsíc leden 2023 ve Velké Británii

Ř.	POLOŽKA	VÝPOČET	ČÁSTKA (v GBP)
1	Zdanitelný příjem	Částka viz předchozí tabulka	1568,52
2	Osvobozený příjem	1 047,5GBP (1/12 z 12 570)	521,02 Zdanitelný příjem
3	Záloha na daň	Základní sazba 20 % (521,02*0,2)	104
4	Záloha na daň celkem	ř. 3	104 (2 808 Kč)
5	Národní pojištění zaměstnance	Pásmo 12 % z (50 268 – 12 576)	62,52
Ř.	Zdanitelný příjem výchozí	Viz předchozí tabulka	521,02
7	Hrubá mzda		1568,52
8	Výsledná záloha na daň	ř. 4	104
9	Národní pojištění	12%	62,52
10	Čistá mzda k vyplacení	ř. (7-8-9)	1402

Zdroj: vlastní zpracování.

Jelikož je pan Rodinný samoživitel a má v domácnosti dvě děti, může získat další výhody, protože jeho roční příjem je 18 827GBP a nepřesahuje částku 35 000GBP a zároveň jeho příjem překročil hodnotu 17 005 GBP, viz kapitola 4.1.7..

Pokud by se během roku panu Rodinnému změnila situace a jeho příjem by se navýšil, nebo klesl, ovlivní to jeho slevy na děti za rok. Úřad HMRC nejdříve vypočítá maximální výši daňového zvýhodnění na který může mít nárok a poté zohlední příjem, dle kterého se daňové slevy oproti minulému roku zvýší, či sníží.

Sleva na dani z práce pana Rodinného by měla v plné výši zahrnovat základní slevu 2 280 GBP, samoživitelskou slevu 2 340 GBP a slevu pro pracující nad 30 hodin týdně 950 GBP ročně.

Tabulka 19: Výpočet a výše slev pana Rodinného ve Velké Británii

	£	£
WTC (sleva za práci)		
Základní prvek	2 340 GBP	
Samoživitel	2 340 GBP	Celkem
Pracující alespoň 30 hodin	950 GBP	5 630 GBP
CTC (sleva na děti)		
2 děti	6 470 GBP	Celkem
Rodinný prvek	545 GP	7 015 GBP
Maximální výše daňových úlev je 12 645 GBP		
PŘÍJEM	18 827 GBP	
Prahová hranice	6 770GBP	
41 % z 12 057 (18 827 – 6 770)		4 943 GBP
12 645 GBP (plná výše) – 4 943GBP		
Nárok pana rodinného pro rok 2023 je 7 702 GBP ročně, tedy 641 GBP za měsíc		

Zdroj: vlastní zpracování dle (Richardsonová, 2023a).

Pan Rodinný dále musí odvést pojistné na národní pojištění, jako zaměstnanec s příjmem 18 827GBP za rok. Výše tohoto pojistného je dle pásma viz kapitola 4.2.6. Platby na národní pojištění. Na pana Rodinného se vztahuje pásmu v rozmezí 242–967 GBP, sazba je tedy 12 %. Pan Rodinný ze své hrubé mzdy zaplatí na národní pojištění **62,52 GBP za měsíc**.

Jelikož pásmo pro zaměstnavatele přesáhlo hranici 175 GBP týdně, zaměstnavatel musí za pana Rodinného navíc odvést 13,8 % hrubé mzdy na národní pojištění.

5.2 Výpočet mzdy zaměstnance v České republice a ve Velké Británii – pan Samota s nadprůměrným příjmem

Pro účely této práce a porovnání příjmu v nadprůměrné výši bude použit pěti násobek průměrné mzdy každé země, mzdu přepočítáme na rok jako 12násobek měsíční hrubé mzdy.

Tabulka 20: Průměrné a nadprůměrné příjmy 2023

	Průměrný příjem 1	Nadprůměrný příjem 5	PŘEPOČET nadprůměrného příjmu na rok
Česká republika	41 265 Kč	206 325 Kč	2 475 900 Kč
Velká Británie	74 250Kč (2 750 GBP)	371 250Kč (13 750 GBP)	4 455 000Kč (165 000 GBP)

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.1 V České republice

Pan Samota žije sám, pracuje jako finanční ředitel v energetické společnosti Energie s.r.o., podepsal prohlášení k dani na rok 2023, neuplatňuje žádné slevy ani odpočty, měsíčně vydělává 206 325 Kč, za uplynulý rok měl celkové příjmy 2 475 900 Kč ročně.

Tabulka 21: Postup výpočtu zálohy na daň pana Samotného za rok 2022 v České republice

Ř.	POLOŽKA	VÝPOČET	ČÁSTKA (v Kč)
1	Zdanitelný příjem	ČÁSTKA	2 475 900
2	Lineární sazba	15 % do 1 935 552	290 333
3	Progresivní sazba	ř. 1 – 1 935 552 540 348 *0,23	124 280
4	Daňová povinnost	ř. (2+3)	414 613
5	Sleva na dani (poplatník)	Sleva na poplatníka §35 ZDP	30 570
7	daň celkem	ř. (4-5)	384 043
8	ZP zaměstnanec	4,5 %	111 416
9	SP zaměstnanec	6,5 % z VZ	125 811
Pan Samota odvede celkem 621 270 Kč ze své hrubé mzdy			
10	ZP zaměstnavatel	9 %	222 831
11	SP zaměstnavatel	25 %	483 888
Celkové náklady za zaměstnance pro zaměstnavatele jsou ve výši hrubé mzdy, ZP a SP placené zaměstnavatele ř. (1+10+11)			
3 182 619 Kč			
Čistá mzda zaměstnance činí 1 854 630 Kč za rok			

Zdroj: vlastní zpracování

V případě nadprůměrného příjmu je třeba dát si pozor na základ daně a příslušnou sazbu. Lineární sazbou 15 % lze vypočítat daň z 48násobku průměrné mzdy, pro rok 2023 platí

1 935 552 Kč. Stejně tak platí maximální vyměřovací základ pro sociální pojištění, zdravotní pojištění se počítá z celé hrubé mzdy. Progresivní sazba 23 % byla vypočítána z rozdílu hrubé mzdy a 48násobky průměrné mzdy (1 935 552 Kč). Pan Samota si svou daňovou povinnost může snížit pouze o slevu na poplatníka ve výši 30 570Kč. I když hrubá mzda je ve výši 2 475 900 Kč, ve skutečnosti jsou náklady na tohoto zaměstnance navýšené o pojištění na zdravotním a sociální (34 %), v tomto případě celkové náklady na zaměstnance činí 3 182 619 Kč.

5.2.2 Ve Velké Británii

Pan Alone žije sám, pracuje jako finanční ředitel v energetické společnosti Energie s.r.o., v centru Londýna, neuplatňuje žádné slevy ani odpočty, měsíčně vydělává 371 250 Kč (13 750 GBP), za uplynulý rok měl celkové příjmy 4 455 000 Kč (68 750 GBP).

Tabulka 22: Postup výpočtu zálohy na daň pana Samotného za rok 2022 ve Velké Británii

Ř.	POLOŽKA	VÝPOČET	ČÁSTKA (v GBP)
1	Zdanitelný příjem	ČÁSTKA	165 000
2	Osvobozený příjem	Hranice - 125 140 GBP	0
3	Základ daně		165 000
4	Základní sazba 12 571 – 50 270 GBP	20 % z 37 699	7 540
5	Vyšší sazba 50 271 – 125 140 GBP	40 % z 74 869 + 12 570	34 976
6	Dodatečná sazba Nad 125 140 GBP	45 % z 39 860	17 937
7	Daň celkem	ř. (4+5+6)	60 453 (1 632 231 Kč)
8	Národní pojištění zaměstnance	Pásmo 12 % z(268 – 12 576)	4 523
		Pásmo 2 % z(165 000 - 50 268)	2 295
Pan Alone odvede celkem 67 271 GBP (1 816 317 Kč) ze své hrubé mzdy			
10	Národní pojištění zaměstnavatel	13,8 % sekundární prahová hodnota	21 514
Celkové náklady za zaměstnance pro zaměstnavatele jsou ve výši hrubé mzdy a národního pojištění placené zaměstnavatele ř. (1+10)			
186 514 GBP (5 035 878 Kč)			
Čistá mzda zaměstnance činí 97 729 GBP (2 638 683 Kč) za rok			

Zdroj: vlastní zpracování

Pan Alone překročil hranici příjmu nad 125 140 GBP, proto jeho základ daně je ve výši 165 000 GBP. Pro výpočet celkové daně, byly použity vzhledem k jeho vysokému příjmu všechna daňová pásma. Základní, vyšší i dodatečná sazba. Vyšší sazba byla navýšena o 12 570 GBP, z důvodu překročení hranice pro osobní příspěvek na něj ztrácí nárok.

Národní pojištění ve Velké Británii zahrnuje jak sociální tak zdravotní systém, zaměstnanci tedy odvádí jenom jedno pojistné. Na pana Alone se vztahovalo pásmo 12 % pro příjem v rozmezí 12 576 - 50 268 GBP, a také druhé dodatečné pásmo se sazbou 2 % pro příjem nad 50 268 GBP.

Pan Alone vzhledem k výši jeho příjmu překročil příjmovou hranici a nemá nárok na slevu na dani za práci. Vzhledem k tomu že je sám a nemá děti, by při nepřekročení příjmu měl nárok pouze slevu na dani z práce v základní výši 2 280 GBP.

Zaměstnavatel má celkové náklady na tohoto zaměstnance nejen ve výši jeho hrubé mzdy, ale také musí za něj odvést platbu na národní pojištění. Základ pro národní pojištění je hrubá mzda po překročení hranice 9 100 GBP. V tomto případě základ pro výpočet pojistného 155 900 GBP je vynásobený sazbou 13,8%.

5.3 KOMPARACE PŘÍKLADŮ

Komparace v této kapitole spočívá ve srovnání způsobu výpočtu jednotlivých konstrukčních prvků a popisu těchto rozdílů. Součástí kapitoly je tabulka pro přehledné zobrazení rozdílů a vypočítané výše při výpočtech mezd v obou zemích. V závěru kapitol 5.3.1 a 5.3.2 je porovnání pomocí ukazatelů efektivní sazby daně, poměr vyčíslené daně a hrubé mzdy, a efektivnímu zdanění, které zahrnuje také pojistné zaměstnance, na základě vypočtených údajů v příkladech.

5.3.1 Příklad 1 – pan Rodinný

V tomto příkladu je počítáno se stejnou výší hrubé mzdy a stejnými dalšími složkami mzdy. Ve Velké Británii se započítává do hrubé mzdy také nemocenské dávky, které jsou v České republice osvobozeny. Pojistné hrazené zaměstnavatelem za zaměstnanci na odpovědnost při práci je v České republice součástí hrubé mzdy, zatímco ve Velké Británii je tento příjem osvobozen. Rozdílný je také způsob výpočtu. V České republice je počítáno jako 1 % vstupní ceny automobilu včetně DPH a připočítá se k hrubé mzdě, zatímco ve Velké Británii je potřeba zohlednit i parametry vozidla, přičemž těmito parametry se rozumí stáří automobilu, typ vozidla (diesel, benzín, elektromobil), popřípadě také emise. Na základě těchto parametrů je dle tabulky vypočítán poplatek za použití vozidla.

Velký rozdíl ve výpočtu základu daně ve Velké Británii, pro nízkopříjmové zaměstnance, je zde osobní příspěvek ve výši 12 570 GBP ročně a do této částky je příjem osvobozen, poté je vypočítán základ daně. V České republice je vypočítán základ daně dle zdanitelných příjmu a z tohoto příjmu se vypočítá daň příslušnou sazbou.

Velká Británie má oproti České republice více daňových pásem, uplatňují sazby ve výších 20 %, 40 %, 45 %, zatímco v České republice jsou pouze dvě sazby, lineární 15 % a progresivní 23 %. Panu Rodinnému byl příjem zdaněn patnácti procenty v České republice a dvaceti procenty ve Velké Británii.

V ČR si pan Rodinný může po vyčíslení daně dále uplatnit slevu na poplatníka, slevu na děti a po těchto odečtech odvést ze svého příjmu daň prostřednictvím zaměstnavatele, jeho výsledná daň je po těchto odečtech nižší. Ve Velké Británii je tento systém jiný, daňové zvýhodnění lze uplatňovat u úřadu HMRC, který zohledňuje výši příjmu. Tato zvýhodnění vyplácí úřad HMRC. Pan Rodinný tedy získá od úřadu v přepočtu na měsíce **641 GBP** dle jeho výše příjmu a rodinné situace.

Placení pojištění z příjmu je v České republice rozděleno na sociální a zdravotní a počítá se z hrubé mzdy příslušnými sazbami 4,5 % zdravotní, 6,5 % sociální. Ve Velké Británii existují pouze platby na národní pojištění, které je dle výše příjmu vypočítáno příslušnou sazbou, nerozlišuje se jako v ČR na sociální a zdravotní pojištění. Sazby jsou dle pásma příjmu, nejčastěji sazbou 12 % při příjmu do 50 268 GBP, která byla uplatněna v tomto příkladu. Pan Rodinný tedy celkově na pojistném zaplatí v České republice **5 114 Kč** (189,4 GBP), zatímco ve Velké Británii zaplatí ze svého příjmu **62,52 GBP** (1 688 Kč).

Tabulka 23: Pan Rodinný ve Velké Británii a v České republice, příklad 1

POLOŽKA	VELKÁ BRITÁNIE	ČESKÁ REPUBLIKA
Zdanitelný příjem	1 568,52 GBP (42 350 Kč)	46 500 Kč (1 722 GBP)
Služební vůz – daň	Daň splatná zvlášť (30,83 GBP)	Zahrnuto v hrubé mzdě (5 000 Kč)
Sazba daně	20 % z 521,02 GBP	15 % z 46 500 Kč
Slevy na dani celkem	641 GBP (neodečítá se od vypočítané daně)	5 697 Kč (odečítá se od daně)
DAŇ	104 GBP (2 808 Kč)	1 278 Kč (47,33 GBP)

Pojistné zaměstnanec	62,52 GBP (1 688 Kč).	5 114 Kč (189,4 GBP)
Pojistné zaměstnavatel	112 GBP (3 024 Kč)	15 810 Kč (586 GBP)
Čistá mzda celkem	1 402 GBP (37 854 Kč)	33 608 Kč (1 245 GBP)
Korekce příjmu	2012 GBP (54 324 Kč) (1 402 - 30,83 + 641)	X

Zdroj: vlastní zpracování

Jak můžeme vidět v tabulce, výsledný příjem při stejném hrubém příjmu, je ve Velké Británii o 61 % vyšší než v České republice. Důležitým faktem je, že tato výše hrubého příjmu se v rámci České republiky řadí mezi průměrnou mzdu, zatímco pro Velkou Británii se jedná o podprůměrný příjem, neboť jejich průměrná mzda jak bylo popsáno v předchozí kapitole činí v přepočtu 74 250 Kč.

Prostřednictvím této nízkopříjmové skutečnosti, zaměstnanec ve Velké Británii dostává osobní příspěvek ve výši 12 570 GBP ročně, a tím je jeho základ daně upraven a osvobozen v přepočtu o 339 390 Kč. Daň je tedy ve výsledku počítána z nižšího základu. I přes to, že v České republice prostřednictvím prohlášení na dani a uplatnění slev na dani, zaměstnanec uplatní slevy na dani ve výši 5 697 Kč (sleva na dítě a na poplatníka), je jeho výsledná daň 1 278 Kč. Ve Velké Británii je výsledná daň bez těchto odečtených slev v přepočtu ve výši 2 808 Kč. Zaměstnanec namísto těchto slev ale od úřadu HMRC obdrží v přepočtu 17 307 Kč. Celkové pojistné hrazené zaměstnancem a zaměstnavatelem, je v tabulce vidět jako velmi rozdílná částka, v České republice zaměstnanec ve skutečnosti odvede 20 924 Kč na pojistném, což je 45 % jeho hrubé mzdy. Ve Velké Británii zaměstnanec při hrubé mzdě 42 350 Kč odvede celkem 4 712 Kč na pojistném (narodní pojištění), což je pouze 11 % jeho hrubého příjmu.

EFEKTIVNÍ SAZBA DANĚ A EFEKTIVNÍ ZDANĚNÍ

Pro určení zatížení zaměstnanců v České republice a Velké Británii, bude v této kapitole znázorněna efektivní sazba daně a efektivní zdanění. V rámci efektivního zdanění je počítán poměr mezi hrubou mzdou a povinné odvody státu včetně pojistného. V případě efektivní sazby daně je porovnán pouze daň vůči hrubé mzdě. Efektivní zdanění nám určuje skutečné zatížení zaměstnanců na odvodech státu.

Tabulka 24: Shrnutí příkladu 1 - pan Rodinný

POLOŽKA	VELKÁ BRITÁNIE	ČESKÁ REPUBLIKA
Zdanitelný příjem	1 568,52 GBP (42 350 Kč)	46 500 Kč (1 722 GBP)
DAŇ	104 GBP (2 808 Kč)	1 278 Kč (47,33 GBP)
Pojistné zaměstnanec	62,52 GBP (1 688 Kč).	5 114 Kč (189,4 GBP)
Čistá mzda celkem	1 402 GBP (37 854 Kč)	33 608 Kč (1 245 GBP)
Efektivní sazba daně	6,6 %	2,7 %
Efektivní zdanění	10,6 %	13,8 %

Zdroj: vlastní zpracování

Efektivní sazba daně, poměr mezi vypočítanou daní a hrubou mzdou, činí ve Velké Británii 6,6 %, což představuje rozdíl proti České republice o 3,9 procentních bodů, i přesto, že konečná hrubá mzda Velké Británie je v přepočtu nižší o 4 150 Kč. Je to zejména tím, že slevy na dani v České republice si zaměstnanci uplatňují při vypočítané daně, zatímco ve Velké Británii si slevy (na děti a na práci) uplatňují zvláště u úřadu HMRC podle výše příjmu. V tomto případě ukazatel nevyovídá o skutečnosti, nicméně zaměstnanec ve Velké Británii má snížen základ daně o 12 570 GBP ročně.

Efektivní zdanění, v jehož poměru je zahrnuto i pojistné. Značný rozdíl mezi zeměmi a jejich výši je vidět v tabulce 24, pojistné obecně má nižší Velká Británie, je to dáno tím, že pojistné je vypočítáno až od určité hranice, pásmo pro zaměstnance 12 % z (50 268 – 12 576), výdělek je do částky 12 576 GBP ročně nezatěžován touto sazbou a pojistné je tedy oproti České republice nižší, neboť v České republice je pojistné počítáno z celkové hrubé mzdy. Zatížení v České republice je tedy 13,8 %, zatímco ve Velké Británii je zatížení 10,6 %.

5.3.2 Příklad 2 – pan Samota

V příkladu nadprůměrného příjmu pana Samoty ve Velké Británii a v České republice, je počítáno s rozdílnou výší hrubé mzdy, která činí pětinasobné výši průměrné mzdy každé země. Při nadprůměrném příjmu a překročení hranice je v České republice počítána daň dvěma sazbami, lineární 15 % a progresivní 23 %, které jsou v tomto příkladu použity. Ve Velké Británii jsou použity tři sazby daně základní 20 %, vyšší 40 % a dodatečná 45 %. V tomto případě ztrácí zaměstnanec nárok na osobní příspěvek a také si nemůže uplatňovat slevy u úřadu HMRC. Základem daně je celá hrubá mzda stejně jako v České republice. V České republice

si stále zaměstnanec může uplatnit slevu na poplatníka 30 840 Kč, která není ničím omezena a zaměstnanec na ni má nárok.

Pojistné na zdravotním pojištění v České republice je počínáno jako procento z hrubé mzdy, není zde limit pro překročení hranice, zatímco limit pro sociální pojištění, takzvaný vyměřovací základ je do 48násobku průměrné mzdy a toto pojistné je vypočítáno jako 6,5 % z vyměřovacího základu. Ve Velké Británii, jak již bylo zmíněno je pouze jedno pojistné, a to národní pojištění. V tomto příkladu je použito základní pásmo 12 % z (50 268 – 12 576), a další sazba pro nadprůměrné příjmy 2 % z (165 000 - 50 268).

Tabulka 25: Pan Samota ve Velké Británii a v České republice, příklad 2

POLOŽKA	VELKÁ BRITÁNIE	ČESKÁ REPUBLIKA
Zdanitelný příjem	165 000 GBP (4 455 000 Kč)	2 475 900 Kč (91 700 GBP)
Sazby daně	20 % - 7 540 GBP (203 580 Kč)	15 % - 290 333 (10 753 GBP)
	40 % - 34 976 GBP (944 352 Kč)	23 % - 124 280 (4 603 GBP)
	45 % - 17 937 GBP (484 299 Kč)	X
DAŇ	60 453 GBP (1 632 231 Kč)	384 043Kč (14 224 GBP) po slevě na poplatníka
Pojistné zaměstnanec	6 818 GBP (184 086 Kč).	237 227 Kč (8 786 GBP)
Pojistné zaměstnavatel	21 514 GBP (580 878 Kč)	706 719 Kč (26 175 GBP)
Čistá mzda celkem	97 729 GBP (2 638 683 Kč) za rok	1 854 630 Kč (68 690 GBP) za rok

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce můžeme vidět rozdílnost nadprůměrného příjmu mezi zeměmi. Pětinásobek průměrného příjmu je v České republice o 56 % nižší. Nadprůměrný příjem ve Velké Británii je zdaněn třemi sazbami, zatímco v České republice jsou to dvě sazby. Celková daň ve Velké Británii činí 60 453 GBP (1 632 231 Kč), což představuje téměř 37 % hrubého příjmu, zatímco v České republice je umožněna sleva na dani poplatníka a celková daň činí 384 043 Kč (14 224 GBP), což představuje celkem 15,5 % hrubého příjmu.

Na první pohled v tabulce je vidět velký rozdíl ve výši na pojistném. I přes rozdílnost nadprůměrného příjmu o 56 % příjmů mezi zeměmi, v České republice zaměstnanec odveze ze své mzdy 237 227 Kč na pojistném, což představuje 9,6 % jeho hrubého příjmu. Ve Velké

Británii na pojistném zaměstnanec odvede 6 818 GBP, pouze 4,13 % jeho hrubého příjmu. Je třeba zmínit také odvody zaměstnavatele a celkové náklady na zaměstnance, které ovlivňují skutečnou výši čisté mzdy zaměstnance, z hlediska finanční náročnosti pro zaměstnavatele. Při hrubé mzdě v České republice 2 475 900 Kč, zaměstnavatel navíc za zaměstnance odvede na pojistném za zaměstnance celkem 706 719 Kč (34 % hrubého příjmu). Zatímco ve Velké Británii zaměstnavatel odvede za zaměstnance navíc na pojistném 21 514 GBP, což představuje pouze 13 % jeho hrubého příjmu.

Tahle finanční náročnost pro zaměstnavatele v České republice může mít značný dopad pro skutečnou čistou mzdu pro zaměstnance, neboť v případě sazby nižší pro pojistné, by si zaměstnavatel mohl dovolit tyto prostředky vyplatit zaměstnanci a navýšit jeho hrubou mzdu. Ve Velké Británii zaměstnavatelé oproti České republice nejsou takto zatíženi, z tohoto důvodu můžeme považovat za jeden z faktorů, proč je celková průměrná mzda a výsledná čistá mzda ve srovnání s Českou republikou vyšší.

EFEKTIVNÍ SAZBA DANĚ A EFEKTIVNÍ ZDANĚNÍ

V této podkapitole je počítáno rovněž o poměru zdanění mezi hrubou mzdou a výslednou daní (efektivní sazba daně), a efektivnímu zdanění které zahrnuje také pojistné. Je ale důležité brát v potaz celkovou náročnost zaměstnance a bude vypočítán také poměr celkových odvodů státu od zaměstnance a zaměstnavatele v poměru k čisté mzdě zaměstnance.

Tabulka 26: Shrnutí příkladu 2 - pan Samota

POLOŽKA	VELKÁ BRITÁNIE	ČESKÁ REPUBLIKA
Zdanitelný příjem	165 000 GBP (4 455 000 Kč)	2 475 900 Kč (91 700 GBP)
DAŇ	60 453 GBP (1 632 231 Kč)	384 043Kč (14 224 GBP) po slevě na poplatníka
Pojistné zaměstnanec	6 818 GBP (184 086 Kč).	237 227 Kč (8 786 GBP)
Pojistné zaměstnavatel	21 514 GBP (580 878 Kč)	706 719 Kč (26 175 GBP)
Čistá mzda celkem	97 729 GBP (2 638 683 Kč) za rok	1 854 630 Kč (68 690 GBP) za rok
Efektivní sazba daně	36,6 %	15,5 %
Efektivní zdanění	40,8 %	25,1 %
Celkové odvody	53,8 %	53,6 %
Čistá mzda/hrubá mzda	59,2 %	74,9 %

Zdroj: vlastní zpracování

Ve výsledku efektivní sazby daně je zobrazeno, jak vysoce jsou nadprůměrné příjmy zdaněny. Podle efektivní sazby daně ve Velké Británii je podíl daní 36,6 %, zatímco ve České republice je pouze 15,5 % při výši těchto nadprůměrných příjmů. Efektivní zdanění včetně pojistného činí ve Velké Británii 40,8 %, což představuje nárůst proti efektivní sazby daně 4,2 procentních bodů. V České republice činí efektivní zdanění 25,1 %, kde nárůst činí 9,6 procentních bodů. Lze tedy konstatovat, že nadprůměrné příjmy ve Velké Británii jsou více daňově zatížené dle efektivní sazby daně, nicméně z hlediska efektivního zdanění jsou více zatížené odvody zaměstnance na pojistném v České republice.

V tabulce jsou také zobrazeny mimo jiné, „celkové odvody“, včetně odvodů zaměstnavatele za zaměstnance. Tento poměr mezi celkovými odvody a hrubé mzdy, jsou téměř vyrovnané, kdy podíl celkových odvodů v České republice je 53,6 % a ve Velké Británii 53,8 %, rozdíl je tedy o 0,2 procentních bodů. Tímto lze konstatovat, že podíl odvodů z hrubé mzdy směrem ke státu a celkové zatížení je stejné. Rozdílem ale je že poměr čisté mzdy vůči hrubé mzdě, kterou zaměstnanec vidí na výplatní pásce je v České republice 74,9 %, zatímco ve Velké Británii činí 59,2 %.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo porovnání legislativní úpravy daně z příjmu fyzických osob a celkové daňové zatížení osob, mající příjmy ze závislé činnosti. Detailněji je práce zaměřena na příjmy ze závislé činnosti, neboť tento příjem je nejčastějším příjmem domácností, a zároveň nejčastějším důvodem stěhování osob za prací do zahraničí, který má dopad odlivem pracovní síly.

V teoretické části obou zemí jsou definovány základní pojmy daňových systémů a konstrukční prvky daně, které jsou používány při zdanění fyzických osob. V této části jsou také podrobněji popsány konstrukční prvky při příjmu ze závislé činnosti, včetně práv a povinností zaměstnance a zaměstnavatele. Tato část a legislativní úprava v obou zemích je platná roku 2022 a 2023. Konstrukční prvky daně jsou rozdílné v obou zemích, ve Velké Británii existuje složitější systém zdanění.

Hlavním rozdílem považují stanovení základu daně pro průměrné a podprůměrné příjmy, kde ve Velké Británii do příjmu 125 140 GBP ročně je odečten z hrubé mzdy osobní příspěvek ve výši 12 570 GBP ročně, který v České republice neexistuje a mzda je zdaňována přímo z hrubé mzdy. Dalším rozdílem považují sazby daně, kde jsou v České republice existují pouze dvě sazby (15 % lineární a 23 % progresivní), zatímco ve Velké Británii existují tři sazby a příjem je zdaňován až po překročení osobního příspěvku (20 % základní, 40 % vyšší, 45 % dodatečná). Rozdílné jsou také odvody na pojistném, ve Velké Británii existují pouze příspěvky na národní pojištění, zatímco v České republice jsou děleny na sociální a zdravotní pojištění.

Daňové úlevy má každá země stanovené jiným způsobem, Česká republika uplatňuje při vypočtení daně z hrubé mzdy slevy na dani a dle nároku jsou uplatněny, zatímco ve Velké Británii se uplatňují u úřadu HMRC, kde se podává žádost, úřad vypočítá nárok v plné výši, který je dále snižován dle výše příjmu osoby z předchozího roku. Velká Británie má také odpočty (příspěvky na dani), uplatněné buď z hrubé mzdy, nebo z vypočtené daně, jedná se osobní příspěvek, příspěvek na manžele, příspěvek pro manželské páry, příspěvek pro nevidomé. Lze říci, že osoby ve Velké Británii mají více možností uplatnění úlev než v České republice.

V praktické části bylo počítáno na dvou modelových příkladech. První modelový příklad byl počítán ve stejné výši v České a Britské měně. Ve Velké Británii se tento příjem zařazuje do podprůměrného příjmu, zatímco v České republice mezi průměrnou mzdu. V této kapitole je také zobrazena daňová uznatelnost jednotlivých příjmů.

Hlavním rozdílem považují nemocenské dávky, které v České republice nejsou předmětem daně, zatímco ve Velké Británii jsou součástí hrubé mzdy. Jsou zde zobrazeny také daňové úlevy v plné výši a jejich korekce v závislosti na příjmu, které může zaměstnanec uplatnit u HMRC ve Velké Británii. Kromě čisté mzdy ve Velké Británii zaměstnanec může dostat od úřadu slevy ve výši 641 GBP. Z příkladu 1 vyplynulo, že daňové zatížení podle efektivní sazby daně je vyšší ve Velké Británii 6,6 %, v České republice je pouze 2,7 %, ale nejsou zde zahrnuty slevy, které zaměstnanec může uplatnit u úřadu HMRC ve Velké Británii. V České republice v prvním příkladu vyplynulo, že dle efektivního zdanění je více zatížen zaměstnanec na odvodech pojistného, které činilo 13,9 % tedy nárůst oproti efektivní sazby daně činí 11,2procentních bodů, zatímco ve Velké Británii nárůst činil z 6,6 % na 10,6 %, tedy 4procentní body.

V druhé příkladu je počítáno s nadprůměrnou mzdou, pětinasobkem průměrné mzdy jednotlivých zemí, které jsou odlišné ve své výši. Nejsou zde zahrnuty nároky na úlevy ani odpočty. V tomto příkladu vyplynulo, že nadprůměrné příjmy jsou ve Velké Británii více zatížené daní, dle efektivní sazby daně 36,6 %, zatímco v České republice pouze 15,5 %. Dle efektivního zdanění vyšel nárůst ve Velké Británii nárůst pouze o 4,2procentních bodů, zatímco nárůst v České republice činí 9,6procentních bodů. I v tomto příkladu vyplynulo, že příjmy v České republice jsou více zatížené odvody na pojistném. V této kapitole je počítáno také s odvody, které hradí zaměstnavatel za zaměstnance, v České republice hradí zaměstnavatel 34 % za zaměstnance, zatímco ve Velké Británii 13,8 %. Celkové odvody zaměstnance a zaměstnavatele vůči státu v poměru k hrubé mzdě, jsou vyrovnané (v ČR 53,6 %, ve VB 53,8 %). Zaměstnanec ve Velké Británii odvádí více na dani oproti České republice, zatímco v České republice odvádí více zaměstnavatel i zaměstnanec na pojistném.

ZDROJE

1. British taxes: a guide to the UK tax system, 2023. In: Expatica [online]. [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: <https://www.expatica.com/uk/finance/taxes/a-complete-guide-to-the-uk-tax-system-758254/#foreigners>
2. Co je nepřímá daň?, c2022. *Moneta* [online]. Praha: MONETA Money Bank [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/slovník-pojmu/detail/neprime-dane>
3. Co je přímá daň?, c2022. *Moneta* [online]. Praha: MONETA Money Bank [cit. 2022-12-07]. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/slovník-pojmu/detail/prime-dane>
4. COMBS, Alan a Rocki TUTIN, 2021. *TAXATION: incorporating the 2021 Finance Act. 40th revised edition*. LONDON: Fiscal Publications. ISBN 978-19-0620-161-6.
5. *Consolidated budgeting guidance*, 2022. LONDON: HM Treasury. Dostupné také z: <https://www.gov.uk/government/publications/consolidated-budgeting-guidance-2022-to-2023>
6. *Direct taxes: rates and allowances*, 2023. In: House of Common Library, ročník 2022. Dostupné také z: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9489/CBP-9489.pdf>
7. *Excise duties: VAT and other indirect tax statistics*, b. r. In: *GOV.UK* [online]. LONDON: gov.uk [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/collections/vat-excise-duties-and-other-minor-industry-specific-duties-and-levies#full-publication-update-history>
8. HÁJKOVÁ, Gabriela, c1997–2022. Daňové slevy v roce 2022. In: *Měsíc* [online]. Praha: Internet Info [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/danove-slevy-v-roce-2022/>
9. How to file income taxes in the UK in 2023, c2000 - 2023. Expatica [online]. 31 Jan 2023 [cit. 2023-03-19]. Dostupné z: <https://www.expatica.com/uk/finance/taxes/income-tax-in-the-uk-103165/#earnings>
10. Individual - Income determination, c2017 - 2023. *PWX* [online]. LONDON: PwC, 2022 [cit. 2023-04-10]. Dostupné z: <https://taxsummaries.pwc.com/united-kingdom/individual/income-determination>
11. Kompetence a činnosti FS, c2015. *Finanční správa* [online]. Finanční správa [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/financni-sprava-ci/kompetence-a-cinnosti-fs>

12. Median annual earnings for full-time employees in the United Kingdom from 1999 to 2022, 2023. *Statista* [online]. c2023: London, c2023 [cit. 2023-06-10]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/1002964/average-full-time-annual-earnings-in-the-uk/>
13. Ministerstvo financí. Studijní text ke zvláštní části úřednické zkoušky pro obor státní služby: Daně, poplatky a jiná obdobná *peněžítá plnění a hazardní hry* [online], 2022. Praha: Ministerstvo vnitra [cit. 2023-01-08]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/zkusebni-otazky-a-odborna-literatura.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>
14. Non-taxable incomes in the uk, c2023. *Phoenix tax accountacy* [online]. LONDON: Phoenix tax accountacy, 11 March 2015 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <http://www.phoenixtaxaccountacy.co.uk/non-taxable-incomes-in-the-uk/>
15. *Paušální výdaje, c1997–2022. In: Měsíc* [online]. Praha: Internet Info [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/danovy-portal/dan-z-prijmu/pausalni-vydaje/>
16. POKORNÁ, Lenka, 2022. *Kdo zdání své příjmy vyšší 23% sazbou daně?* [online]. [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/kdo-zdani-sve-prijmy-vyssi-sazbou-dane/>
17. Průměrná mzda: vývoj průměrné mzdy, 2023, c2000-2023. *Kurzy.cz* [online]. Praha, 5.6.2023 [cit. 2023-06-10]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/makroekonomika/mzdy/>
18. RICHARDSONOVÁ, Danielle, c2023. How to calculate tax credits. In: *Which?* [online]. WALES: Which?, 12 Apr 2023 [cit. 2023-04-19]. Dostupné z: <https://www.which.co.uk/money/tax/tax-credits-and-benefits/tax-credits/how-to-calculate-tax-credits-avL3Y5J0qZ63>
19. RICHARDSONOVÁ, Danielle, c2023. What are tax credits?. *Which?* [online]. WALES: Which?, 12 Apr 2023 [cit. 2023-04-20]. Dostupné z: <https://www.which.co.uk/money/tax/tax-credits-and-benefits/tax-credits/what-are-tax-credits-a1ZBw2Y838vX>
20. RICHARDSONOVÁ, Danielle, c2023. Tax credits and benefits. *Which?* [online]. WALES: Which?, 12 April 2023 [cit. 2023-04-19]. Dostupné z: <https://www.which.co.uk/money/tax/tax-credits-and-benefits/tax-credits/how-to-calculate-tax-credits-avL3Y5J0qZ63>
21. RINDOVÁ, Iva a Jana ROHLÍKOVÁ, 2022. *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2022*. 30. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG. Daně (ANAG). ISBN 978-80-7554-353-0.

22. ROBB, Karen, 2023. Indirect tax: United Kingdom [online]. In: . LONDON: Grant Thornton International Ltd [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: <https://www.grantthornton.global/en/insights/indirect-tax-guide/indirect-tax---United-Kingdom/>
23. Rozpočtové určení daní, c2022. *Finanční správa* [online]. Praha: Finanční správa [cit. 2022-12-13]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/danovy-system-cr/rozpoctove-urceni-dani>
24. SEELY, Antony a Francesco MASALA, 2022. Direct taxes: rates and allowances. 9489. LONDON: House of Common Library. Dostupné také z: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9489/CBP-9489.pdf>
25. ŠIROKÝ, Jan, 2008. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck. ISBN 978-80-7400-005-8 (brož.).
26. Tax on personal income (indicator), 2022. In: OECD [online]. *OECD* [cit. 2022-12-13]. Dostupné z: doi: 10.1787/94af18d7-en
27. Tax revenue (indicator), 2022. In: OECD [online]. *OECD* [cit. 2022-12-13]. Dostupné z: doi: 10.1787/d98b8cf5-en
28. *UK statutory instruments* [online], b. r.. NORWICH: legislation.gov.uk [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/uksi>
29. VANČUROVÁ, Alena, 2017. *Zdanění osobních příjmů*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-926-8.
30. VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ, 2018. *Daňový systém ČR*. 14. vydání. Praha: WOX. ISBN 978-80-87480-63-2
31. VANČUROVÁ, Alena, Lenka LÁCHOVÁ a Hana ZÍDKOVÁ, 2020. *Daňový systém ČR*. V Praze: 1. VOX. *Ekonomie* (1. VOX). ISBN 978-80-7598-887-4.
32. VYBÍHAL, Václav, 2020. *Mzdové účetnictví 2020: praktický průvodce*. Praha: Grada. *Účetnictví a daně* (Grada). ISBN 978-80-271-1032-2.
33. VYCHOPENĚ, Jiří, 2021. *Daň z příjmů 2021*. 17. vydání. Praha: ASPI. Meritum (ASPI). ISBN 978-80-7676-084-4.
34. YARKER, Jon, 2022. *The Telegraph Tax Guide 2022*. 46th Revised edition. LONDON: Kogan Page. ISBN 978-1-3986-0831-3.
35. Zákon č. 586/1992 Sb.: o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 18.12.1992, ISSN 1211-1244.

36. Zrušení superhrubé mzdy, 2023. In: Kurzy [online]. *Praha* [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/kalkulacka/konec-superhrube-mzdy/>